

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII
БРОЈ 806
10. јун 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ БЕКОБЕ

ПРЕ 100 ГОДИНА

Из јунских бројева разних листова који су излазили 1867. године изабрали смо кратке вести које нам речито говоре шта је занимало читалачку публику оног времена.

ПАРИЗ. У Мексику се, од 1821. до 1860. године изменило 40 председника. За то време земља је доживела 242 револуције.

ЖЕНЕВА. Укупна сума годишњих расхода 49 европских држава износила је 1864. године 11 милијарди франака. Од тога је на војне расходе отишло 5 милијарди, а на народно образовање 125 милиона, то јест четрдесет пута мање. При том је потребно напоменути да 1864. године није било никаквих ратова.

МОСКВА. Рим добија за 24 часа до 76 ведрица воде на сваког становника, Дижон од 16 до 55 ведрица, Безансон — 20, Бордо до 13,5, Бенова од 8 до 9, Лондон до 8, Брисел, Женева, Торино до 6, Беч и Париз од 5 до 6. Коли-

чина воде која за 24 часа прође кроз московску водоводну мрежу износи до 540.000 ведрица, тако да на сваког становника дође око 1,5 ведрица из чега се види да по снабдевању водом Москва заузима по следеће место међу градовима који су од ње, по броју становника, много мањи.

ПАРИЗ. На заседању Француске академије на ука Дима је показао комад каменог угља који има сличности и са антрацитом и са бриљантом јер је толико тврда да може да реже и стакло. Тај комад угља добијен је из Бразила.

ЛОНДОН. Из опсерваторија у Атини, Лондону и другим местима примећено је да је на површини Месеца ишче зао кратер који носи Линеово име. Астрономи су приметили то нестајање тек пошто се оно већ завршило.

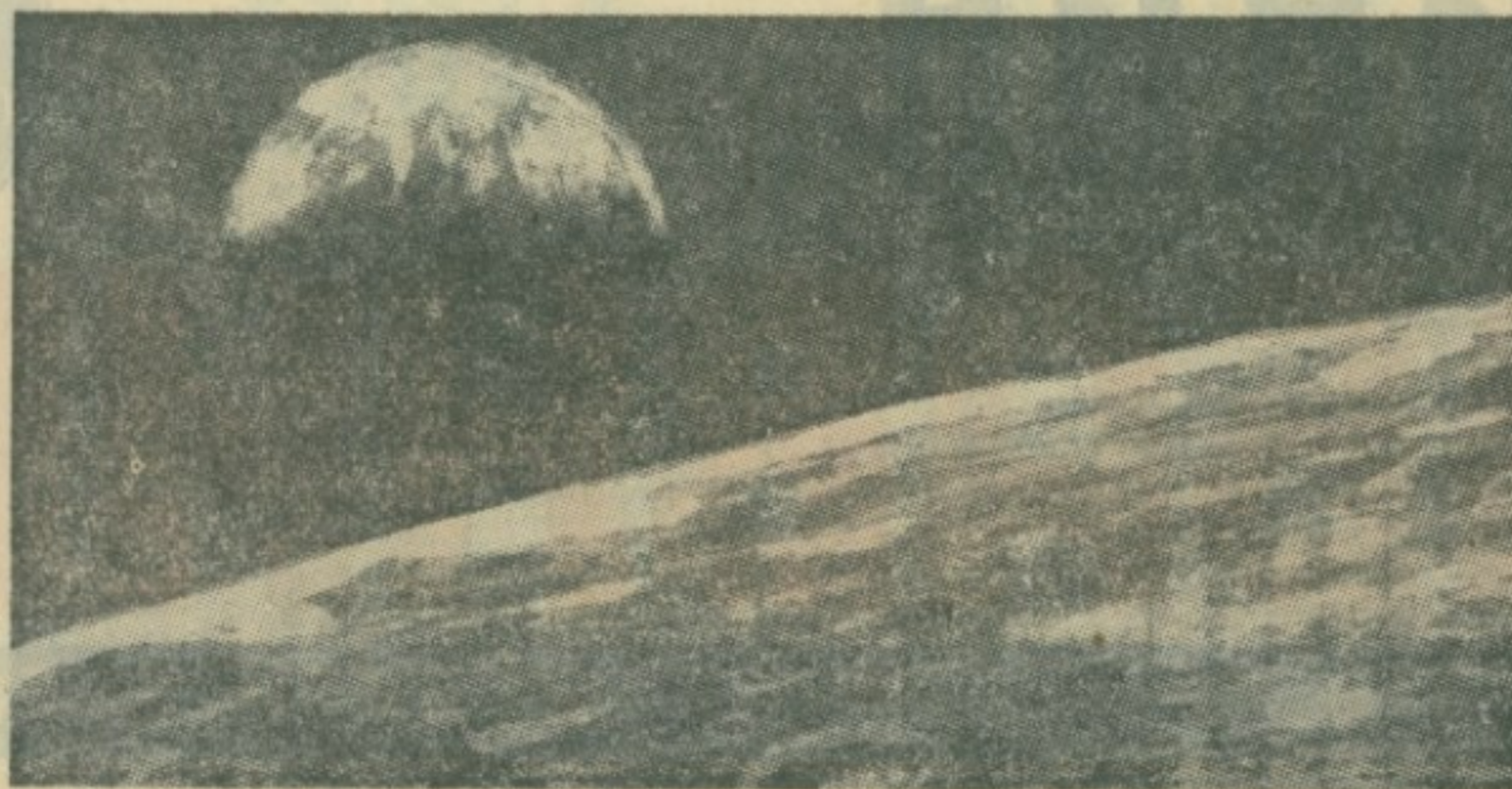
У ОВОМ БРОЈУ:

ЧАРОВЊАК С ЛУДОМ
НАГРАЂЕНИ ДЕЧКИ ЦРТЕЖИ
„ЉУВАВ ЈЕДНЕ ПЛАВУШЕ“
ДОГОДИЛО СЕ...
ДАЛЕКА МОРА И КОПНА
У СВЕТУ ПРЕ 100 ГОДИНА
ПРИЧА
ШАХ
АНЕГДОТЕ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА
ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

РАЂА СЕ — ЗЕМЉА

Над самим Месечевим хоризонтом, на удаљености од 384.000 километара лебди Земља. Тако ће се људима који буду стигли на Месец указати у Месечевој ноћи наша родна планета.

У предњем плану снимка види се површина Месеца с многобројним кратерима. Снимак је начинила америчка аутоматска сонда типа „Лунар орбитер“ и емитовала га на Земљу.

АНЕГДОТЕ

САВЕТ БИЗНИСМЕНИМА

Познатом бизнисмену Џону Рокфелеру жалио се један дословни пријатељ:
— Једноме пријатељу позајмио сам 50.000 долара, али он никако да ми их врати.
— Зашто га не тужите?
— На жалост, од њега немам никакву потврду да ми је дужан.
— Кад је тако — рече краљ нафте — онда му једноставно напишите писмо и тражите дуг од 100.000 долара.
— Али ја сам му позајмио само 50.000 долара.
— Ништа зато — додаде Рокфелер — он ће вам одговорити писмом да вам је само толико дужан и то ће бити доказ.

И ТО ЈЕ РАЗЛОГ

Познати холивудски глумац и комичар Боб Хоуп причао је у једном друштву:
— Једног дана позвао ме је телефоном представник неког добротворног удружења да ме обавести да ме је његово друштво, као најпознатијег комичара и грађанина ове земље прогласило „Човеком године“ и почасним грађанином њиховог друштва, итд, итд. А да поводом тога приређују свечаност на којој ће ми бити предата почасна диплома... Кад сам им рекао да сам те вечери заузет и да се извињавам због тога, исти глас ме је одмах суво прекинуо и упитао:
— Да немате можда код себе број телефона Ред Скелтона?

БЕЗ КОМЕНТАРА

Ханса Кнапертбиша, бившег диригента Минхенског оркестра упита неки поштовалац:
— Маестро, многи данашњи диригенти диригују без партитуре, зашто и ви то не радите?
Стари уметник мало поћута па му одговори:
— Вероватно због тога што умет да читам ноте.

Папагај — слављеник

Пола туцета боца са шампањцем красило је у Лењинграду трпезу на славу приређеном у част 150-годишњице папагаја Жакоа који је у свом папагајском животу преживео и — 900 дана блокаде.

У данима рата „Јеловник“ птице често се састојао само од — туткала. Али, Жако није губио бодрост. После сва-

ког напада непријатељске авијације, папагај је подругљиво викао за авионима док су се удаљавали: „Ниси погодио! Ниси погодио!“

Навике које је Жако стекао за време блокаде ишчезле су, све осим једне. Он и сад воли да, као и за време рата, спава под перином и моли своју газдарицу, уметницу Галину Семинченко, да

му, у постељу донесе нешто укусно: „Галушка, дај Жакушки чаја“.

Жако је преживео не само блокаду, већ и боравак у правој душегупки: у затвореној, још топлој пећници штедњака. Ту су га, пре двадесет година стрпали расрђени лопови које је Жако уплашио својим крицима.

Саобраћајни знак старих Римљана

Најстарији саобраћајни знак откривен је на једном путу којим су се служили још стари Римљани. На прилазу Бибијану, месту у близини Ливорна, у Италији, пут је засечен у оштру кривину, која је морала бити опасна и за римска кола која су вукле мазге. Испред тог завоја ископан је камен с упозорењем исписаним на латинском језику: „Ово место је опасно“.

Клуб васионских глава

У Њујорку је недавно основан „клуб међупланетарних глава“. Право на чланство имају само хелави људи који голе добање скривају тетовирањем: мотиви представљају све што је у вези са космосом, скафандере, ракете и слично.

ТО ЈЕ МОЈ СТИЛ

Фотографије које приказују обучене псе — нису више ништа нарочито. Пас — одређена личност — то је већ интересантније. Тако се у француској штампи недавно појавила фотографија ова два куцова: леви с качкетом на глави, признајте, личи на Шерлока Холмса, а десни са наочарима и шеширом, кажу ђаци, подсећа на професора!

Ripley's - Веровали или не!

РОДРИГО ПОНСЕ ДЕ ЛЕОН

СУБЕНИ ШПАНСКИ ВИТЕЗ (1443-1492)
ОСЛОБИО ЈЕ У ЈАМУ ПУНУ КРВОЈЕДНИХ ЛАВОВА
ДА БИ ПОДИГАО РУКАВИЦУ КОЈУ ЈЕ НА НЕКОЈ СВЕ-
ЦИДНОСТИ ПРИРЕЂЕНОЈ У ЧАСТ КРАЉА ФЕДИНАНДА
И КРАЉИЦЕ ИЗАБЕЛЕ ИСПУСТИЛА АНА ДЕ МЕН-
ДОЗА!
РУКАВИЦУ ЈЕ ДОХВАТИО И НЕОЗЛЕДЕН
ИЗВУКАО ИЗ ЈАМЕ
У СЕВИЉИ (1483)

ПОШТАНСКА МАРКА

ЕМИТОВАНА У НЕМАЦИЈОЈ 1956. ГОДИ-
НЕ ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ СМРТИ
КОМПОЗИТОРА РОБЕРТА ШУМАНА, ТРЕБАЛО
ЈЕ ДА ПРЕДСТАВЉА ШУМАНОВ ПОРТРЕТ
И ЈЕДНУ НЕГОВУ СУБЕНУ КОМПОЗИЦИЈУ.
МАРКА ЈЕ ОДМАХ ПОВУЧЕНА ЈЕР ЈЕ
ОТКРИВЕНО ДА ЈЕ КОМПОЗИЦИЈА НА
ЊОЈ ЈЕДНО ДЕЛО ФРАНЦА ШУБЕРТА

НАЈВЕЉИ РЕЈЗЕР НА СВЕТУ

РЕЈЗЕР У ВУЛКАНУ ПОДО У КОСТА-
РИЦИ, ЗАХВАТА ПОВРШИНУ ОД 37
ЈУТАРА, ДУБИНА ЈЕ 305 МЕТРА, А
ИЗБАЦУЈЕ СТУБ ВОДЕ ВИСОК
107 МЕТРА

СРАМЕЖЉИВИ ПЕСНИК

ИТАЛИЈАНСКИ КЊИЖЕВ-
НИК
ФРАНЧЕСКО КОЛОНА
(1449-1527)
СУВИШЕ СТИДЉИВ ДА
БИ ЛИЧНО ЗАПРО-
СИО ДЕВОЈКУ ПОЛИЦУ,
НАПИСАО ЈЕ КЊИГУ
ОАН О ЛУБАВИ
КОЈА ЈЕ САДРЖАЛА
165.000 РЕЧИ
ПОСЕТНА СЛОВА 37
ПОГЛАВАЛА У КЊИЗИ
СИНЛА СУ НА ЛА-
ТИНСКОМ ЈЕЗИКУ,
РЕЧЕНИЦУ:
„ФРАНЧЕСКО КОЛОНА
ВОЛИ ПОЛИЦУ“

Johann Baptist
Sudbenger.
Victoria Schind-
lerin.
Am 4ten Hornung 1812

ПОЗИВНИЦА ЗА ВЕНЧАЊЕ

ЈОХАНА БУЖЕГЕРА И ВИКТОРИЈЕ
ШАДЛЕР ИЗ ОМИНГЕНА, У НЕМАЦИЈОЈ,
БИЛА ЈЕ, ИСПИСАНА СЛОВИМА ОД
КОЈИХ ЈЕ СВАКО ЛИЦИЛО НА
НЕКОЈ ОД ПОЗВАНИХ, ГОСТИЦУ

ПОМОРАЊУ

ЧИЈИ ЈЕ
ОБИМ ИЗ-
НОСИО 35
САТТИМЕ-
ТАРА
КУПИО ЈЕ
ФЛИН ЛАВ
ИЗ МАЈМИ-
ЈА (САД)

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

Легенда је родила традицију

Из историје нам је добро познато да је 490. године пре наше ере мала војска Атињана предвођена Милтијадом нанела тежак пораз врло јакој армији Персијанаца који су упали у Грчку. До нас је доспела и узбудљива прича о томе како је Милтијад након извојеване победе послао у Атину једног од војника да јави радосну вест. Већ преморен битком дотрчао је весник до главног трга у граду, где је становништво жељно очекивало вести са бојног поља, и успео само да викне: „Грађани, радујте се, ми смо победили!“ После тога пао је мртав. Али смрт му је донела бесмртност. Ова легенда о маратонском веснику ушла је у све историје древних народа.

Међутим, многи научници данас указују на то да чувени грчки историчар Херодот, који је живео у истом столетју и који је детаљно описао битку, није испрчао овај сликовити приказ. А он му није могао бити непознат... Легенду о маратонском веснику први спомиње грчки писац историчар Плутарх који је живео готово читавих 500 година касније. При том, он се позивао на неке историјске изворе.

Кад је француски научник Пјер де Кубертен успео да после више од 1500 година васкрсне олимпијску идеју древних Грка, кад је створио Међународни олимпијски комитет и предложио да се прва модерна олимпијада одржи 1896. године у Атини, почео је да разрађује програм

такмичења из девет грана спорта. Један од његових пријатеља, научник-историчар и члан Француске академије Мишел Бреал, заљубљен у легенду о маратонском тркачу, даровао је комитету скупоцену награду и почео да наговара Кубертена да у програм атлетских такмичења укључи и трчање од села Маратона до Атине. На тај начин поновила би се стаза легендарног војника. Дужина стазе је износила око 40 км док су на стадионима тог времена спортисти трчали највише шест миља (9,6 км). Природно, поставило се питање: да ли спортисти могу уопште да издрже тако дугачку стазу? Кубертен се дуго колебао па се решио да у случају неуспеха не буде пољуљан углед саме Олимпијаде, али је на крају ипак одлучио да ризикује.

Једног априлског дана 1896. године на мосту села Маратон дат је знак за почетак трке која је касније добила назив маратонска. Стартовао је 25 тркача из разних земаља, већином Грка. Дуго времена водио је Аустралијанац Флок (који је већ победио уз олимпијади на 800 и 1500 м), али га је врућина натерала да напусти стазу. На мермерни атински стадион, уз овакве 70.000 гледалаца, први је стигао грчки поштар Спиридон Луис, који је стазу претрчао за 2:58,50. Цела Грчка славила је своју златну медаљу извојевану на овој историјској маршрути. Победник маратонске трке Прве олимпијаде у Атини С. Луис постао је национални хе-

рој. У свим кућама висили су његови портрети а друштвеном акцијом скупљен је новац и поклоњена му је земља са кућицом.

Ускоро су се и у многим земљама почеле одржавати маратонске трке. У САД је већ 1897. године одржана, касније традиционална, пролетња маратонска трка од Холкинтона до Бостона, која се данас зове Бостонски маратон. У Русији је прва маратонска трка одржана 1913. године на Првој руској олимпијади у Кијеву. По утврђеном распореду сваке четврте године одржавале су се олимпијаде: 1900 — у Паризу, 1904 — у Сен Луису, 1906 — у Атени, 1908 — у Лондону, 1912. — у Стокхолму. На свакој је трчана маратонска трка.

Затим је искрсло једно интересантно питање. Године 1900. и 1904. трка је одржана на заокруженој дужини стазе од 40 км, мада стварно одстојање од Маратона до Атине износи око 37 км. Касније маратонске трке трчале су на званичној стази дугој 42 км 195 м.

Одакле та дужина? Организатори лондонске Олимпијаде одредили су стазу од Виндзора, летње резиденције енглеске краљевске породице, до стадиона. То је износило 25 миља или 40 км 233 м. Међутим, краљ Едвард VII тражио је да се старт пренесе до капљица краљевског парка како би његова деца могла да виде старт. Стаза је продужена за једну миљу и достигла је дужину

од 41 км, и 842 м. Али онда је краљица Александра успела да постигне код организатора да циљ буде постављен тачно испред њене ложе на стадиону и тако је дужини стазе додато још 352 м. Укупно 42 км 194 м, што је касније заокружено на 42 км 195 метара.

Ако су се организатори Олимпијаде у Стокхолму вратили на дужину стазе од 40 км, у Анверсу су 1920. одредили 42 км 750 м. Тек на Олимпијади у Паризу 1924. године вратило се на дужину стазе утврђену краљевским каприном и од тог доба она је остала стална.

Од свих маратонских драма најпознатија је она везана за Олимпијаду 1908. године у Лондону. Италијан Дорандо Пјетри је са великом предношћу први утрчао у стадион, али тако исцрпљен да се једва држао на ногама. Стог метара пред циљем Италијан је пао, али је успео да устане и тетурајући се пређе још неколико корака. Снага га је потпуно издала и он је поново пао. Призор невероватне борбе измученог човека толико је узбудио судије да нису издржали већ су утрчали и помогли тркачу да устане и да, подржан, са огромним напором стигне на циљ. После тога Пјетри се 24 часа у болници борио са смрћу.

Међутим, помоћ са стране по правилима није дозвољена и несрећни Дорандо Пјетри био је дисквалификован. Победа је припаала Американцу Џону Хејесу који је заостајао иза Пјетрија за 32 секунде. Краљица Александра дирнута борбом Доранда Пјетрија уручила му је за успомену „утешан“ пехар.

Уређује: Паја Патак

Јан разлог

Ујка Паја отимао са Влајом у зоолошки врт. Ту се Влаја зауставио пред жираном.

— Што је дивна! — узвикну.

— По чему дивна, да не би случајно и ти волео да имаш овако дугачак врат.

— И још како, онда ме ти не би могао да вучеш за уши.

Ква Ква

Попојев радио

Мики пита Попаја: — Како те служи радио-апарат који си недавно купио? — Па како да кажем!... Прилично се добро чује, али су лампе толико рђаве да поред њих не видим да читам иако у исто време гори свих шест лампи.

Јасан доказ

Учитељ пита Раја: — Можеш ли ми навести један пример када ћемо добити један простор без ваздуха? — Па када бицикл наиђе на ексер одговори Раја.

Много и мало

Није рекао ништа

Гаја донео књижицу која је пуна опомена. Ујка Паја се разгоропадно, било је врђав и грдње.

— Шта ти је рекао ујка Паја? — упита Белка Гају.

— Треба ли да изоставим све ружне речи? — Наравно! — Онда није рекао ништа.

Крћи пут

Учитељ објашњава у школи разлике у величини.

— Дакле, Гаја, да ли би сада после мога објашњења умео да ми кажеш каква разлика постоји између речи много и између речи мало. Наиме, шта се назива много, а шта се изражава са мало? — На пример — каже Гаја — једна цигла је мало за зидање куће, али је много када падне некоме на главу.

Крћи пут

Крћи пут

— Раја, ти не знаш да ми кажеш шта сте данас учили у школи — каже Патак — а Влаја увек све понови.

— Јесте, одговори Раја, али његова је школа знатно ближа кући.

СПОРТ

МИЛОШ ФОРМАН — РЕЖИСЕР ФИЛМА

Филм

»ЉУБАВ ЈЕДНЕ ПЛАВУШЕ«

Од недавно у нашим биоскопима даје се филм „Љубав једне плавуше“ ремек дело доскора мало познатог чехословачког режисера Милоша Формана. Претпрошле године на фестивалу у Венецији, сматрају многи стручњаци за филм, незаслужено му је измакла прва награда,

али је зато добио награду Француске академије наука и ове године био кандидат за „Оскара“.

„Љубав једне плавуше“ није прво дело овог даровитог режисера који је и сам глумац. Својим филмом „Ас пик“ приказаном на фестивалу у Локарну, изазвао је праву бу-

РЕЗЕРВИСТИ НА „СЛОВИДИ“ (горе) И ДЕВОЈКЕ ИЗ ГРАДИВА У КОМЕ СУ МОМЦИ ПРАВА РЕТКОСТ (доле)

ру одушевљења и добио Гран при. Снимио је затим филм „Црни Петар“, који је у свету такође постигао велики успех.

Оригиналност Форманових филмова је у неконвенционалном третирању проблема, на пример односа младих и старих, и што је још особеније његова дела обилују савршено успешним сценама сниманим наживо. (Многи критичари сматрају га открићем и по томе што је разбио досадашње строго затворене оквире филмске драматургије). Тако у филму „Љубав једне плавуше“ играју само три-четири професионалца, остале је узимао „са улице“. Међутим, сви они играју тако спонтано да би им и најбољи професионалци позавидели. То је, наравно, заслуга режисера Формана. Снимити аутентичан живот, онакав какав јесте, не улепшан а ипак пун поезије, није било нимало лако, како се то гледаоцу може учинити. Тајна Формановог успеха и лежи у томе, у једноставности.

Ево укратко садржаја филма „Љубав једне плавуше“: У један индустријски градић Чехословачке, у коме претежно живе девојке запослене у фабрици обуће и где однос мушкараца — жена износи 1:16 (слично као у нашем Борову), стиже одред војника. Али, на жалост и изненађење девојака, то нису младићи већ трепезовници, људи чија је прва младост прошла, понеки

са трбушчићем и, што је главно, сви с бурмама на руци. Форман нам наизменично камером приказује лица ових девојака и држање резервиста који су се нашли на „словиди“.

Главна личност филма је млада девојка Андула. Она на игранци среће младића који свири у оркестру. Младић је из Прага и, по свему судећи, навикао је да олако даје девојкама обећања и своју адресу у Прагу. Међутим, Андула тај сусрет схвата озбиљно, и после недељу дана, не обавестивши га претходно о свом доласку, стиже у Праг да га потражи у кућу његових родитеља. А родитељи у овом филму — прича су за себе. Они имају своја схватања о томе шта сме и шта не сме да уради млада девојка. Ипак, примају је да преноћи код њих коментаришући при том гласно такав поступак не мари много што их девојка слуша. Они у том тренутку, поготову мати младића, имају у виду да њиховог сина треба заштитити. Како се девојка осећа, шта ће са њом бити — њих се не тиче. Схвативши да у тој малограђанској средини нема шта да тражи, девојка се враћа натраг у интернат, зрелија за једно искуство.

У овом кратком напису није било могуће дочарати сву лепоту овог дивног, поетског филма. Зато препоручујемо нашим младим читаоцима: обавезно га погледајте.

ГЛАВНА МУШКА УЛОГА ВЛАДИМИР ПУХОЛТ

СТРАШНО ОРУЖЈЕ — МЕТЛА

Једног убирача станарине у Лондону, тек што је изишао из једне куће и крочио на улицу, напао је крађивац, отео му 150 фунти стерлинга, и дао се у бекство. На вику опљачканог инкасанта истрчале су домаћице, носећи у рукама шта је која стигла да зграби у брзини: метлу, оклагију... Гониле су нападача све до једне гараже у коју је он утрчао да се сакрије. Ту су га чувале све док није стигла полиција и ухапсила га.

КЛОШАР КАО ШЕФ

Гастон Лебрен држао је трговину старинским предметима у париском Латинском кварту. Изложи прљави, а он стар. Стога се споразумео с једним клошаром да их очисти.

— Већ у осам часова почећу да радим. Кад у девет часова дођете да отворите радњу, стакла ће блистати — обећавао је клошар.

Освануло је дивно пролећње јутро. Гастон Лебрен пошао раније од куће и у 8,30 часова био пред својом радњом. И шта је видео: клошар седи на тротоару обасјаном сунцем, поред њега боца прног вина, а он посматра како други клошар чисти прозоре.

Зачуђен Лебрен обрати се „свом“ клошару.
— Хоћете ли да ми објасните...?
— Врло радо, дао сам посао другом — објасни клошар.
— Колико ћете му платити?
— Петнаест франака.
— Ако се не варам нас двојица смо се погодили за десет франака.

Преко лица клошара прелете осмех:
— Да једном и ја осетим да сам шеф — вреди пет франака.

УМЕСТО КАЗНЕ — ПОЧАСТ

Мали Италијан Доменико Пињани не једном је добио укор од учитеља зато што је лицем окренут према свом суседу у клупи изводио неке чудне покрете и гримасе. Кад год би га упитали зашто се тако понаша, он би сагнуо гла-

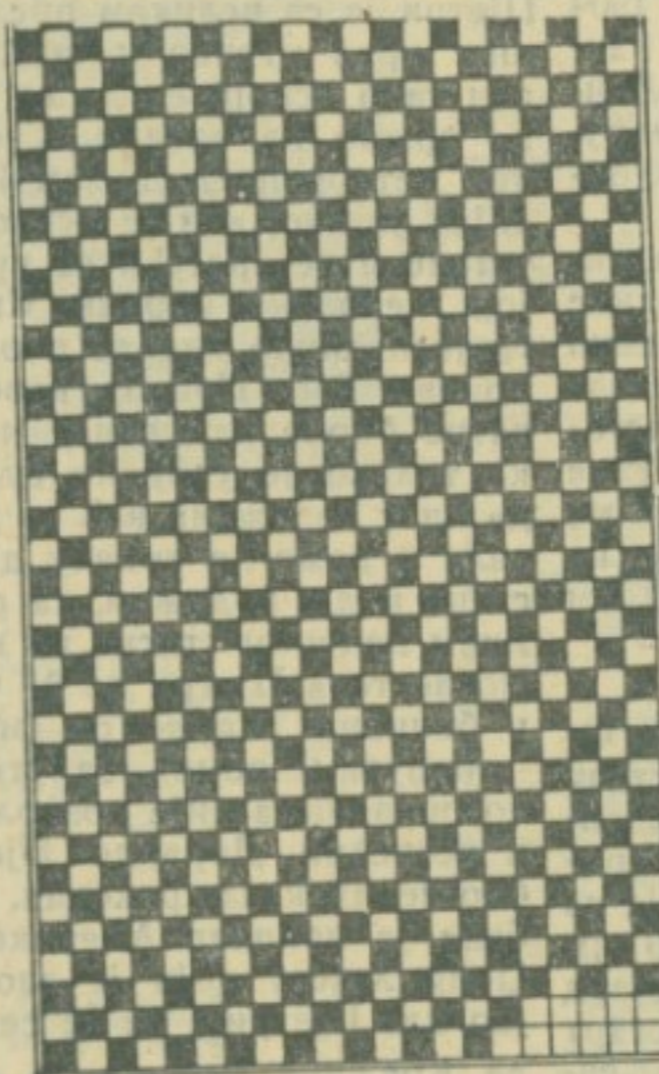
ву и збуњено ћутао. Тек после дуго времена један од наставника успео је да докучи шта је посреди — а онда је име Доменика Пињанија уписано у почасни албум средње школе у италијанском градићу Остуну.

Дечак је веома интелигентно смислио комбинацију Морзеових знакова и покрета каквим се споразумевају глувоњени. Жртвовао је многе своје слободне часове да изради овај систем да би свога друга који је после операције остао наглув, а стидео се да то призна, научио да га разуме. Тако је Домениковим посредством овај ученик могао да прати предавање. Школску годину обојица дечака завршили су с одличним успехом.

ТУЋИ ХУМОР

БЕЗ РЕЧИ

— КАД ЧОВЕК ЗАПОЧНЕ НЕКО ВЕЛИКО ДЕЛО, ОБИЧНО МУ ПРИ КРАЈУ ПОНЕСТАНЕ ИНСПИРАЦИЈЕ...!

— ДА, СТАНОВИ СУ УГЛАВНОМ ЗАВРШЕНИ, ИЗУЗЕВ НЕКИХ СИТНИЦА...!

МОЛОМИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... МОЛОМИЛО СЕ У...

...Охају. Двадесет студената носило је читав месец дана, и дању и ноћу, исто дугачко рубље. Био је то део опита чији циљ је био утврђивање најпогоднијих услова за лет на Месец ракетама с посадом. Наиме, требало је испитати како се и у којој мери развија на телу људи, свет микроба, када до коже допире мало ваздуха.

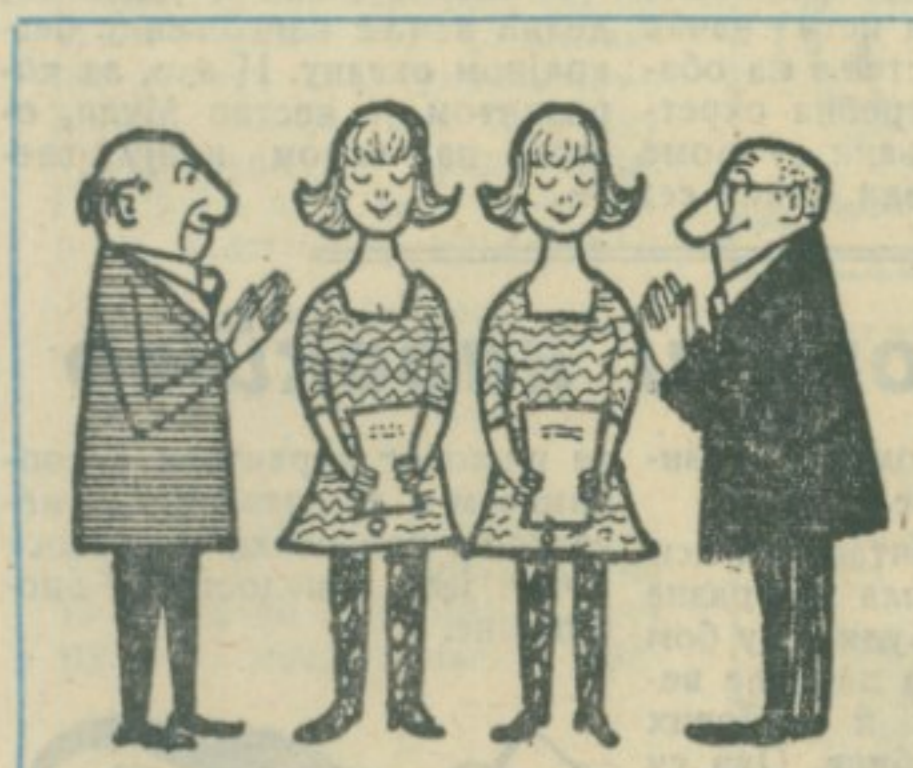
...Детроиту. Модна креаторка Елинор Ламберт поручила је у једном ресторани специјалну посланицу од воћа која се прелије алкохолом, изнесе на сто и тада запали. Келнер је био издашан са алкохолом, пламен је захватио не само сто за којим је седела гошћа са екстравагантним укусом, већ и два суседна. Мис Ламберт је у болници.

...Паризу. За време једне кућне забаве осам младих учесника, девојака и младића изненада се нашло у стану — један спрат ниже: од њихове темпераментне игре провалио се под. Срећом, последице нису биле тешке: неколико лакше рањених. Домаћини у чији су стан упали „гости с небом“ поднели су тужбу због претрпљеног страха.

...Лондону. Двадесет седмогодишњи Роберт Крихтон морао је да напегне све своје снаге и да се не оневести када се у једном једином дану његово домаћинство вишеструко увећало. Његова жена донела је на свет кћерку, његова керуша шесторо штенади, мачка му је окотила четири мачета и још је кућна голубица снала јаје.

...Спрингфилду. Близнакиње Мелиса и Ребека Хајкс биле су пре полагања испита на универзитету раздвојене. Нису смеле да присуствују истим вежбама, а уз то им је било забрањено да код куће раде заједно. Испите су полагале пред различитим комисијама. И поред тога обе сестре су показале у длаку исти резултат са просечном оценом 3,91.

...Паризу. Неки продавац аутомобила ангажовао је једног сликара и ставио га на располагање својим женским муштеријама. Наиме, сликар према њиховим жељама „слика“ аутомобил тако да нова боја кола одговара омиљеној гардероби женачулаца. Идеја да се аутомобил по боји и дезену слаже с хаљинама наишла је на велико интересовање.

...Бакингемишу. Миш звани Херкулес угнуо је у дубокој старости окружен великим поштовањем. Пре 18 месеци Херкулес је усротио једну змију мада се то у природи догађа обрнуто. После тог јуначког дуела њега је његов господар приказивао на скуповима и сајмовима а добијени новац предавао разним добротворним друштвима.

...Шефилду. Разносач поште зауставио је Мери Дикенс и запитио је колико је висок њен тринаестогодишњи син. Пошто је одговор био задовољавајући он јој је предао писмо на којем се од читаве адресе налазило само име града, име и висина примаоца. Писмо је деваку упутила нека познаница из Немачке која је уместо у лице и броја ставила његову висину.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

МАЛА ГАЛЕРИЈА

КАО И НА ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИН.

„НА АРКТИКУ“, рад Радмиле Протић, уч. VII/а разреда Основне школе „Милета Протић“, Товаришево

„ИДИЛА“, рад Вилдане Омербеговић, уч. VI/1 раз. Основне школе „Рагиб Ђиндо“, Рогатица, БиХ

„ЗА ОБЦАМА“, рад Радислава Јовановића, уч. V/1 раз. Основне школе „Пеко Тепавчић“, Урошевац

„БОРБА СА ЗМАЈЕМ“, рад Ерос Њишка, уч. VII раз. Призрен, 17. новембар

МОТОРИЗОВАНИ АЛПИНИСТА

Смели мотоциклиста довезао се на највиши врх Европе — Елбрус. Не верујете? Да сте алпинисти и да имате могућности да се испнете на источни врх Елбруса уверили бисте се: тамо стоји мотоцикл. Оставио га је Елбрусу за успомену, Алексеј Берберашвили.

Инжењер-конструктор Алексеј Берберашвили ради у Геофизичком институту у граду Налчику на северном Кавказу. Био је некад циркуски артиста — са успехом је учествовао у тракама по виду смрти — а затим је постао инжењер: конструисао је аутомобил, ракету, скутер. Мотоциклатуљак његове конструкције, који може да стане у кофер, добио је високу оцену на једној међународној изложби у Америци.

Берберашвилијеви пријатељи, говорећи о њему, често у шали помињу Ајнштајнове речи да проналазке чине не генији већ наивни људи који не знају како је то тешко.

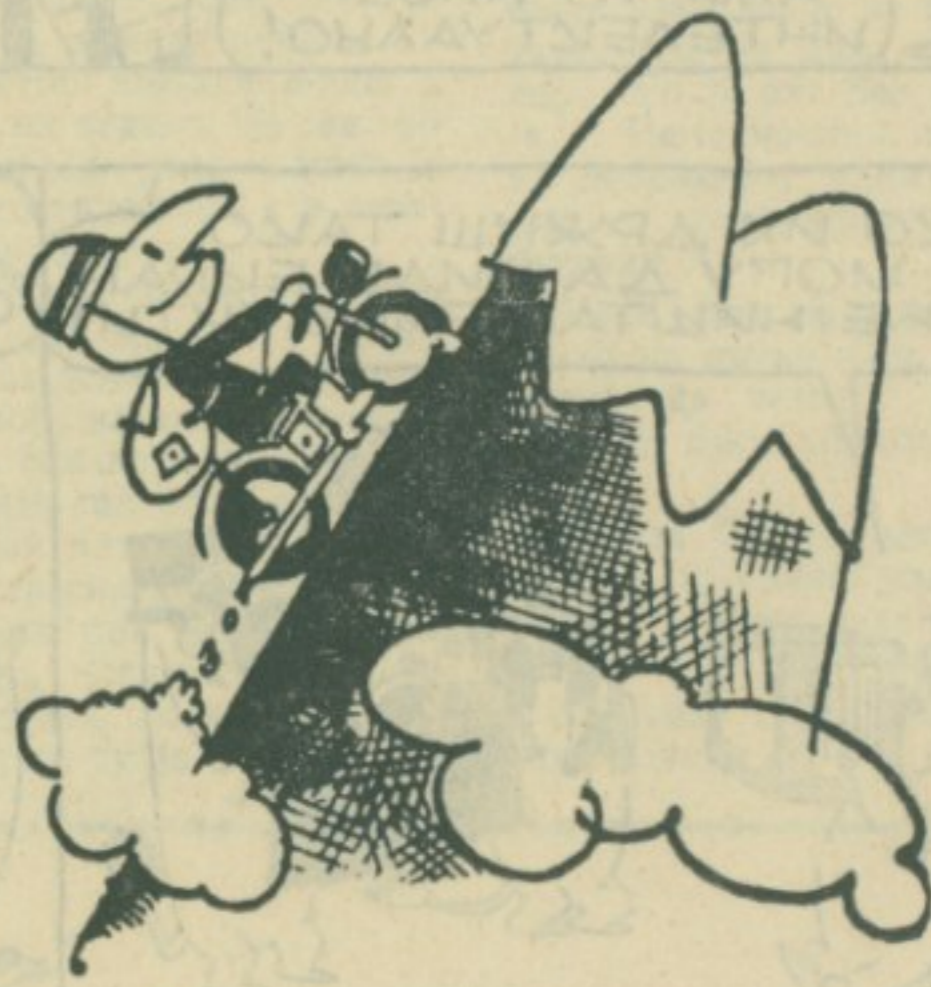
Алексеј се раније никад није успињао на Елбрус и није могао чак ни да замисли колико је тешко успињање на ту планину. Он је имао свој принцип: пошто је спортски мотоциклиста, на Елбрус треба да се испне мотоциклом.

Берберашвилијево познанство с Елбрусом почело је још 1963. године. Тада се испео мотоциклом до самог подножја планине. Даље није могао. Године 1965. с познатим алпинистом Кахијанијем стигао

ни да га поправља. Више од три године радио је Берберашвили на тој машини. Мотоцикл има са обе стране смучке — да не падне у снег, а на точковима клинце да се не би клизао по леду, док је мотор специјално конструисан за планине.

Када је у штампи била објављена вест о његовом подвигу, један читалац му је упутио писмо: „На Елбрус се не може довести. Да нисте летели? Али, мотоцикл нема крила. А ако сте ишли пешице, зашто сте морали да телгите мотоцикл?“

— Хтео сам да докажем да се ипак може довести на Елбрус — одговорио је Берберашвили. — Био је то спортски подухват. Али суштина није у томе. Ја сам проверавао свој мотоцикл. Он може, мени бар тако изгледа, да буде врло користан за кретање по планинама и планинским пределима научницима који морају да носе са собом и тешку апаратуру, као и за алпску службу спасавања.

ГОВОРНИК СЕ ОБРАЋА САПЛЕМЕНИЦИМА КОЈИ СУ МУ ОКРЕНУТИ ЛЕЉИМА. ТАКО ОН НЕ МОЖЕ ДА УТИЧЕ НА ЊИХ ПОКРЕТИМА И МИМИКОМ, ОНИ САМО СЛУШАЈУ РЕЧИ И ОДЛУЧУЈУ НА ОСНОВУ ЊИХ.

ДАЛЕКА МОРА И КОПНА

ОСТРВО НА КРАЈУ СВЕТА

меницима који су му увек окренути — леђима. На тај начин он не може да на њих утиче мимиком и покретима. Они слушају речи и одлучују само на основу њих.

— Шта то Пјер говори? — обратио сам се старцу који је седео крај мене.

— Каже да је први пут један странац пожелео да остане с нама на Мулију.

Као и острвљани и ја сам седео на голем песку окренут Пјеру леђима.

— Ако ти је, на пример, потребан чамац — додао је Игнас — узми мој. Ако буде потребан неком другом да би ишао у риболов, он ће га узети од тебе а рибу ће поделити с тобом и са свима осталима. Ако ти наловиш рибе, ти ћеш је такође поделити са свима. Ми делимо и рибу и све остало.

— Наше острво припада свима који на њему живе. Истина, неке породице имају више земље од других, али то је

же него на Мулију. Неколико тек посечених палми — и ето костура куће. Уместо зидова асуре, а кров: густо исплетано грање покривено палмовим лишћем. За један сат колиба је била готова.

Сваким даном сам се све боље упознавао са животом острвљана. По правилу, рано ујутро поглавица је свима распоредио посао за тај дан. Једни су одлазили у риболов, други су остајали да обрађују земљу а деца су сакупљала шкољке на обали.

О начину ловљења рибе треба да испричам нешто подробије. Острвљани је лове помоћу кратког копча с трозупцем уместо врха. Човек с копчаем у рукама стоји на кљуау чамца и пажљиво посматра воду. Кад угледа крупнију рибу нагло се одбија од ивице чамца и, падајући, пробада је трозупцем. На исти начин лове рибу и са стења на обали. За то је потребна окретност — а острвљани су њоме и те како обдарени. Сећам се:

насмејао сам их покушавајући да савладам ту вештину. Сваки пут бих промашио и риба би изазивачки махнулаши репом, нестајала у дубини.

Проживео сам месец дана на острву Мулију окружен љубављу и пријатељством острвљана. Али, дошло је време да напустим своје гостољубиве домаћине...

— Постао си нам пријатељ — казао ми је поглавица на расстанку — и с тугом се растајемо од тебе.

Ујутру, док сам стајао на палуби шкуне, читаво племе било је на обали. Деца су ми као и на дан мог доласка на острво, приредила ватромет од песка.

Ленгер је подигнуто, шкуна се окреће и узима курс на запад.

И све је мањи и мањи тај делић земље изгубљен у бескрајном океану. И ево, за хоризонтом је нестао Мули, острво на самом крају света...

Француски новинар и публициста Бернар Горски провео је месец дана међу домороцима малог острва Мули у Меланезији

Прошао је трећи дан наше пловидбе, трећи дан како смо напустили Нову Каледонију.

— Данас ћете угледати Мули — рекао ми је крманош мале шкуне коју сам унајмио у Нумеи.

И ево, од самог јутра стојим на палуби, с догледом у рукама, и посматрам бескрајно пространство океана.

— Земља! — зачуо сам иза леђа глас морнара Полинејанина. Он је голим оком успео да међу „крестима“ пенушавих таласа угледа врхове кокосових палми. После неколико минута појавило се и само острво.

— Искрцајемо нас на јужни рт, тамо се лакше може прићи обали — казао ми је крманош. — Када наредујете да вас чекам?

— Не треба да ме чекате. Остајем — одговорио сам. — Можете се вратити у Нумеу.

И ево ме већ на острву. У мојој путној врећи носио сам поклон намењен поглавици. Ако придобијем његову наклоност, можда ће ми дозволити да се овде настаним.

Први звуци које сам чуо на Мулију били су дивљи крици што су допирала из правца где се налазило насеље. Готово у истом трену угледао сам стотинак деце која су трчала поспакујући. Кличући од ра-

дости бацала су увис прегршти песка. Није протекао ни минут а већ сам био окружен раздраганом гомилом.

Заглушен виком, с песком у устима, у ушима, под оковратником кошуље, покушао сам да их надвичем. Узалуд. Назад је из гомиле иступио малишан од пет-шест година с шареном прегачом око бедара. Сва деца су ухутала и ја сам схватио да је тај малишан — поглавичин син. Запитао сам га како се зове и стотине гласова одговорило је у хор:

— Ивики Атуле! Ивики Атуле!

Са изразом важности на лицу малишан је показао према селу и позвао ме да пођем с њим.

Поглавица острва Мули био је невисок, темељан четрдесетогодишњак. Достојанствено је примио поклон и стегао ми руку. Звао се Пјер Димај. — Говорио је француски прилично добро. Касније сам дознао да је у младости дуго био морнар на француским бродовима. И поред свог достојанства и уздржљивости није могао да сакрије чуђење кад сам га запитао могу ли да извесно време живим на Мулију.

Код нас, истина, долазе гости, али остати на Мулију... Ми немамо ништа: неколико колиба, четири-пет чамца и то је све. Има нас свега 250 душа и наше острво лежи на самом крају света.

Сутрадан ујутру читаво племе искупило се на малом „тргу“ усред насеља. Наиме, ту се решавају најважнија питања, Скуп води сам поглавица или један од његових најбољих доглавника. И што је за мене било необично, говорник се обраћа својим сапле-

ВЕШТИНУ ЛОВЉЕЊА РИБЕ ТРОЗУПЦЕМ — ПОЗНАЈУ САМО СТАНОВНИЦИ ОСТРВА МУЛИ

— Треба да га примимо као брата, — наставио је мој преводилац — да му саградимо колибу и да у његову част приредимо велико славље.

Старац се звао Женио. Вративши се на родно острво после много година страјанства ња, постао је један од чланова савета старешина. Женио ме је упознао са осталим старцима из савета: Матијасом, Неофитом, Виктором, Игнасом, Гијом. Завршивши говор, поглавица нам се придружио.

— Примили смо те у своје племе. Сада су наши закони — твоји закони, наши обичаји — твоји обичаји. Све што припада нама и твоје је. Таква је наш обичај.

само због тога што имају више деце и старца које треба хранити. Ако глава породице оболи, његовим укућанима по моћи ће суседи.

— Ми смо овде сви браћа — закључио је разговор Игнас. — Кад сам био у Нумеи видео сам како тамо људи живе. Ко нема новца, тај живи као пас. На Мулију је тако нешто немогуће.

После саветовања поглавица је одредио дванаест људи да ми подигну колибу усред села. Хтео сам да им се придружим, али је Пјер приметио:

— Они ће то без тебе брже урадити.

Нигде се куће не граде бр-

те њиховог карактера с оптимизам и друштвеност, а негативне: превелика наклоност према једу и недостатак дисциплине.

Бомбоне и каракшер

Ако волите бомбоне пазите како их једете.

Једна група британских психолога испитивала је разне начине на које људи једу бомбоне и покушала да нађе везу између тога и њихових карактерних особина. Они су својим опитима обухватили 1200 особа, а резултате опита објавили су недавно у Лондону.

Психолози су све љубитеље бомбона поделили у три главне групе, према начину на који их једу. Прву групу сачињавају особе које бомбоне само сисају. За њих психолози кажу да су мирни и мисаони, солидни и поуздани и да се прилагођавају животу и средини. Поред ових позитивних особина имају и две које би се могле назвати недостацима: имају мало амбиција и недостаје им виталност.

Другу групу чине особе које жваћу бомбоне. Добре пр-

те њиховог карактера с оптимизам и друштвеност, а негативне: превелика наклоност према једу и недостатак дисциплине.

У овом оцењивању најгоре су прошли они који зубима дробе бомбоне тако да оне „све пуцају“. Они су према оцини психолога импулсивни, љубоморни и завидљиви, непостојани и агресивни.

Jarvis Jansson МУМИИ И ТВ

БИТНИЦИ ГЛЕДАЈУ ТВ!

ПЕШТ! ТИШИНА!

КОЛИКО ТО ТРАЈЕ?

ОЈАЈНО! НАЗАД САМ НАШАО СЕБЕ!

ЖИВОТ МИ ЈЕ САД ИСПУЊЕН!

ОИТ САМ И БИТНИКА И ТЕЛЕВИЗИЈЕ!

ЖЕЛИМ ДА ОПЕТ БУДЕМ ОНО ШТО САМ!

И ЈА!

АЛИ ТО НИЈЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНО!

ГОТОВО ЦЕО ДАН!

СВЕ СУ ТО ПРОЛАЗНЕ ВРЕДНОСТИ!

АКО ИХ ДРЖИШ ТАКО ДА МОГУ ДА ВИДЕ ЕКРАН, НЕКЕ, НИШТА ПРИМЕТИТИ!

ГДЕ ДА ИХ СТАВИМ!

ИЗА КУКЕ... У БАШТУ!

ОХ! ОСТАО ЈЕ ЈОШ ОНАЈ С ВЕЛИКИМ ЕКРАНОМ...

НЕ ЉУТИШ СЕ?! ОДЛИЧНО ЋЕ ПОСЛУЖИТИ КАО ТОПЛА ЛЕЖА ЗА КРАСТАВЦЕ!

УНОРАК С ВРЕМЕНОМ

Католичка црква преду-
вела је све да не заостане за
временом. Тако је у једној
женској манастирској школи
у Риму као обавезан пред-
мет уведен балет — и кла-
сичан и модеран.

ПЛАСТИЧНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ

Синтетичке масе нашле су
примену чак и у филателији.
Танак слој полиестера, назва-
ног „мелинекс“, употребљен
је у Енглеској за израду лица
поштанских марака. За Нову
годину штампано је у Вели-
кој Британији преко 200 ми-
лиона таквих марака. Овај по-
ступак примењиван је већ ви-
ше година за украшавање
књига, али је сада први пут
употребљен у филателији.
Предвиђа се и могућност изра-
де пластичних новчаница.

СУНЦЕ У ТАШНИ

У лондонским радњама по-
јавиле су се минијатурне
кварц-лампе које могу да ста-
ну и у женску ташну. Соп-

ственице вештачког сунца мо-
гу сад да се сунчају и поцр-
не чак и у подземној желез-
ници.

ШКОТСКИ ОГЛАС

У једном шкотском днев-
ном листу објављен је следе-
ћи оглас: „Мак Корнел слу-
жбеник из П, нашао је црно
јаре с црвеном машном око
врата. Ако се његов власник
не јави у року од осам дана,
налазач ће бити приморан да
јаре поједе да би надокна-
дио трошак за овај оглас“.

НЕНАПИСАНИ ЗАДАТАК

Дениза Шанте, весела и лепа, излете са осталим студентима из школе и мирна улица зачас се испуни смехом и младешћу.

— Дениза, обрати јој се другарица Мари, како ти изгледа задатак који смо данас добили?

— Баш леп... Тема је душу дала за обраду... Мало историје, мало савре-
мености и готово...

— Дениза, тема је: „Мој пријатељ“? Зар не?

— Не Мари, него „Шта је то пријатељ?“ Уоста-
лом, хајде да мало проше-
тамо. Пролеће... Дивно
време... А парк... Не то
је шума.

И зачас групе младиња и девојка ишчезнуше једна за другом у сенкама густе шуме.

*
Дениза Шанте била јељ блистав ђак. Њени писмени састави увек су били пред

мет дивљења од првог раз-
реда основне школе па до
студија. Ко зна колико је
написала задатака и у-
век је била похваљена, па
није ни чудо што је била
веома расположена када
је изјутра села крај про-
зора и гледала у парк
кроз који је просијавало
сунце. Пред њом су били
харија и перо.

— Треба наћи реченицу
с којом ћу почети, јер та
прва реченица даје тон це-
лом задатку, а после иде
све лако, говорила је сама
себи. Уосталом, време је
да мало размислим о те-
ми... Да, да... Шта је то
пријатељ?

Дениза утону у размиш-
љање и убрзо њено весе-
ло лице постајаше све
тмурније, а очи тужније.
Наслони се на леву руку и

поче гласно да мисли:
— Нисам ни знала...
Није то лака тема... Па
ја никад нисам о томе раз-
мишљала... Па ја нисам
ни свесна каква је ствар-
ност... Садашњост... Ја
сам о томе знала више из
историје. Да, да, Хорације
каже да се ништа на свету
не може упоредити са до-
брим пријатељем, а Терен-

ције опет мисли да ништа
није срећно што се не мо-
же поделити са пријате-
љем. Па зар није велики
песник Хомер испевао нај-
бољу песму када је славио
пријатељство Ахила и
Патрокла... И хиљаде та-
ких примера... Пуна ис-
торија... А живот да-
нас... Где су пријатељи...
Ко је коме пријатељ... Ах,

ја о томе тек сада размиш-
ља и сада схватам оно
што се стално дешава око
мене... Ја сам све гледа-
ла кроз књиге... Ужас!
Па зар није Алфонс био
добар према Лизети и А-
ни, а како су му оне вра-
тиле... Ситне и мале, са-
суле су на њега бујицу
клевета... Зар је то при-
јатељство... Зар Гистав
није на хиљаду начина ис-
користио хиљаде људи, а
онда их згазио. За сва сво-
ја прљава дела нашао је
пристојан облик, а у ства-
ри он је демон.

И тако Дениза Шанте
поче да мисли о свему
што се дешавало око ње и
на своје највеће запрепа-
ћење она дође до уверења
да није способна да обра-
ди ову тему, јер је била
сада свесна да нема прија-
теља ни она, нити ико ко-
га она познаје. Оно што
на изглед личи на прија-
тељство, ту је посредни фи-

нансијски интерес, а где
је новац ту нема пријате-
ља...

Ухвати се за главу обе-
ма рукама и настави да зу-
ри у шуму, али ништа ни-
је видела. Била је потресе-
на сазнањем да је прија-
тељство о коме се прича у
прошлости само једна ле-
па историја, бајка и ништа
више. Оно данас не посто-
ји... Све је лаж, подва-
ла... То је рат без оруж-
ја... Нема мртвих, али и-
ма побеђених, елиминиса-
них... искоришћених и
бачених.

Њене усне се помакосе
и као да преко њих пређе
Паскалова мисао: „Нема
љубави, него користољуб-
ља“.

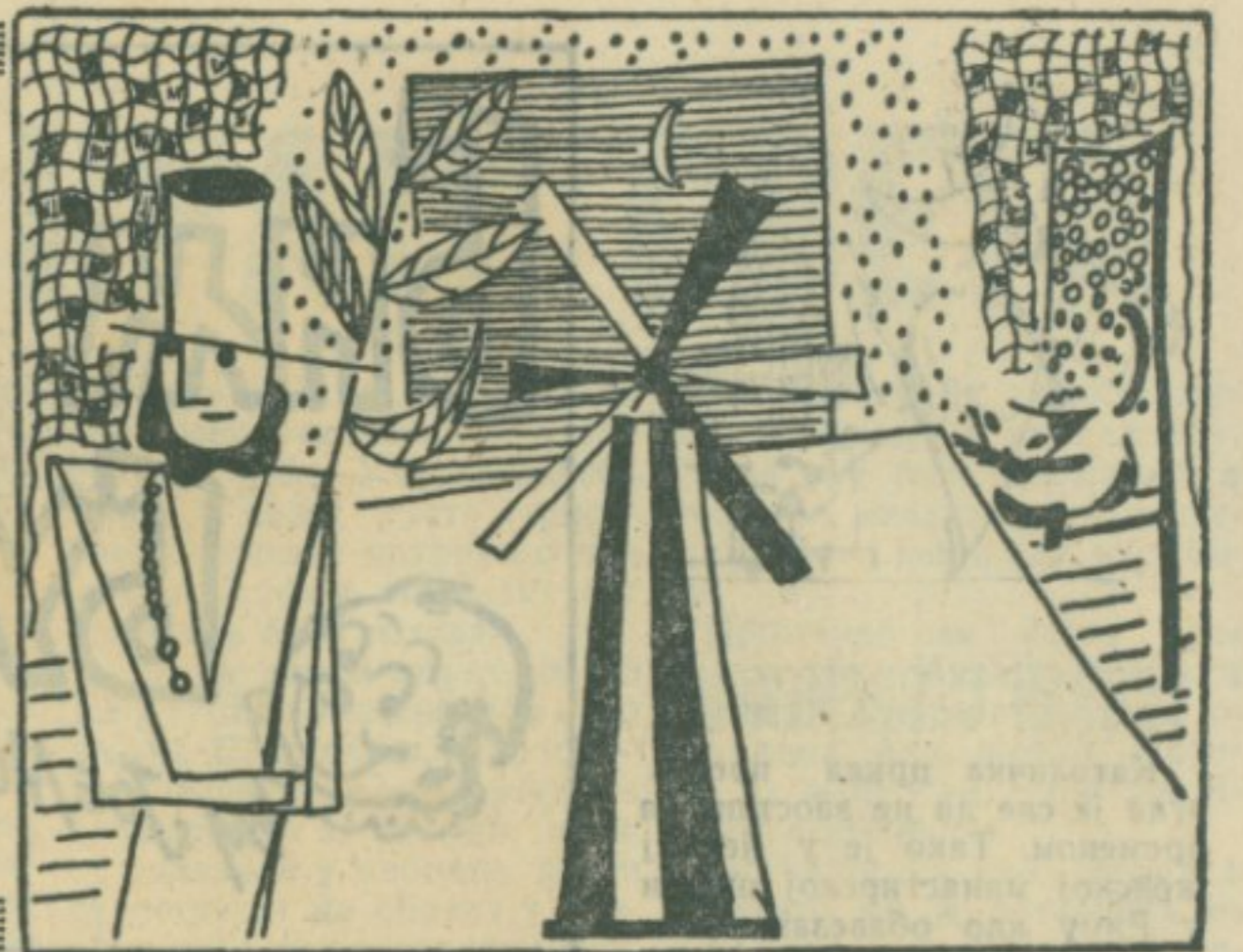
Дениза Шанте устаде и
дубоко и бољно уздахну,
а две блиставе сузе слише
се низ њено лепо лице.

На столу остадосе пра-
зни листићи.

Совјетски научно-популарни часопис „Знање-сила“ у свом априлском броју посветио је читаву једну страну вестима изабраним из разних листова који су излазили првих година 19. века. Редакција часописа учинила је то с намером да на што очи гледнији начин покаже својим читаоцима каква је напредак наука начинила за свега 160 година, тј. за око три људска века.

У СВЕТУ ПРЕ 160 ГОДИНА

СТАНОВНИШТВО ЕНГЛЕСКЕ РАСТЕ

Све до овог времена број становника се није тачно знао и статистичари су се спорили између себе. Народ, бојећи се да влада није наумила да уведе порез по душама, никад није хтео да чује о попису. Ипак, Пит је наговорио Парламент на пописивање и крајем прошлог априла у Лондону је обнародовано пребројавање житеља. Њих је 9 милиона и 345.578 у Енглеској и Велсу, у Шкотској их је 1.700.000, а у Ирској више од 4 милиона. Тако у читавој Великој Британији има 15 милиона житеља — половина од онога колико има Француска са својим новим територијама, а више него у Италији, Шпанији и Пруској. Градови Манчестер, Ливерпул, Бирменгам једва да су постојали у почетку 18 века, а сада у првом је 84.020, у другом — 77.653, а у трећем — 73.670 житеља. У Лондону има 900.000 људи заједно с гар-

дијским пуковима и морнарицама. Само у Енглеској има 1.575.923 настањене куће а поред тога 57.476 стоје празне. Десети део мушкараца служи у војсци и на бродовима.

ШЕЊЕР ОД РЕПЕ

Краљ Прусије образовао је нарочиту комисију за проучавање шећера од шећерне репе који справља доктор Ахард. Општи доказују да Прусија помоћу овог шећера може годишње да уштеди два и по милиона талира. Од остатака се справља и ракија и нека врста кафе, прилично укусне.

УМЕСТО ПИСЦА — МАШИНА

Балони и телеграфи изгледали су у почетку свом такве играчке да су се учени физичари стидели да говоре о њима, али данас су они постали важан предмет њихових опита. Такву судбину мо-

же имати и ова машина коју је пронашао грађанин Белбреј и назвао је „оптилог“ или „говорећи цилиндер“. Чо век једном руком врти ту округлу машину а другом сви-

ра по клавишу само уместо звука из њега излазе слова, једно за другим, брзином великом тако да се овим словима може изразити мисао као и речима.

СИМБОЛИ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Аутор једног новог путописа, описујући подробности бродолома који је претрпео пише:

„Ишао сам 11 часова не приметивши чак ни трагове каквог смртног бића. Најзад, на моје велико задовољство, угледао сам човека на вешалима. Радост моја при том утешном предмету била је неизмерна, јер ме је он уверио да се налазим у просвећеној земљи“.

морепловцима. Познато је да се резерве воде на бродовима често кваре. Машина је веома проста и није ништа друго до буре напуњено испуњеним и испраним хумуром помешаним с кречном земљом: вода кроз то тече.

ПАРА ПОКРЕЋЕ БРОД

У Новом Јорку (Њујорку) јула месеца извршен је опит подводном машином која може да разруши брод а коју је изумео господин Фултон. Проналазач, заронивши са барком својом у дубину, упутио се једној старој лађи: лађа је зачас уз страхан тресак одлетела у ваздух. Господин Фултон прави сада парну лађу огромне величине — од 36 метара дужине. Пара ће у њој бити главна покретачка сила помоћу које ће брод пловити свуда где проналазач зажели.

... Господин Фултон је на својој новој парној лађи већ обавио једно путовање од Новог Јорка до Албаније и обратно. На путу је био 4 дана.

ЧИСТ ВАЗДУХ У СВАКОЈ КУЋИ

Извесни Добсон изумео је у Лондону машину коју је назвао „Зефир“. Њена корисна страна састоји се у томе што изгони из одаја мухе, комарце, мирисе од кувања и доприноси слободној размени ваздуха у њима. Она личи на ветрењачу — само јој се крила окрећу хоризонтално.

ДОГЛЕД — МЕРАЧ

Господин Гошуа, оптичар париски, заузет је сада усавршавањем догледа који је изумео а који не само што — подобно свим другим догледима — приближава предмете већ и служи мерењу тачног растојања од њих до посматрача. Ако овај уметник успе у својој намери, онда неће бити много открића најновијих времена који ће се моћи такмичити с његовим изумом.

ХЛАДЊАЧЕ ПУТУЈУ

Најбоља телетина која се употребљава за храну у Петрограду је она коју, пошто је претходно замрзну у Архангелску, довозе у престо-

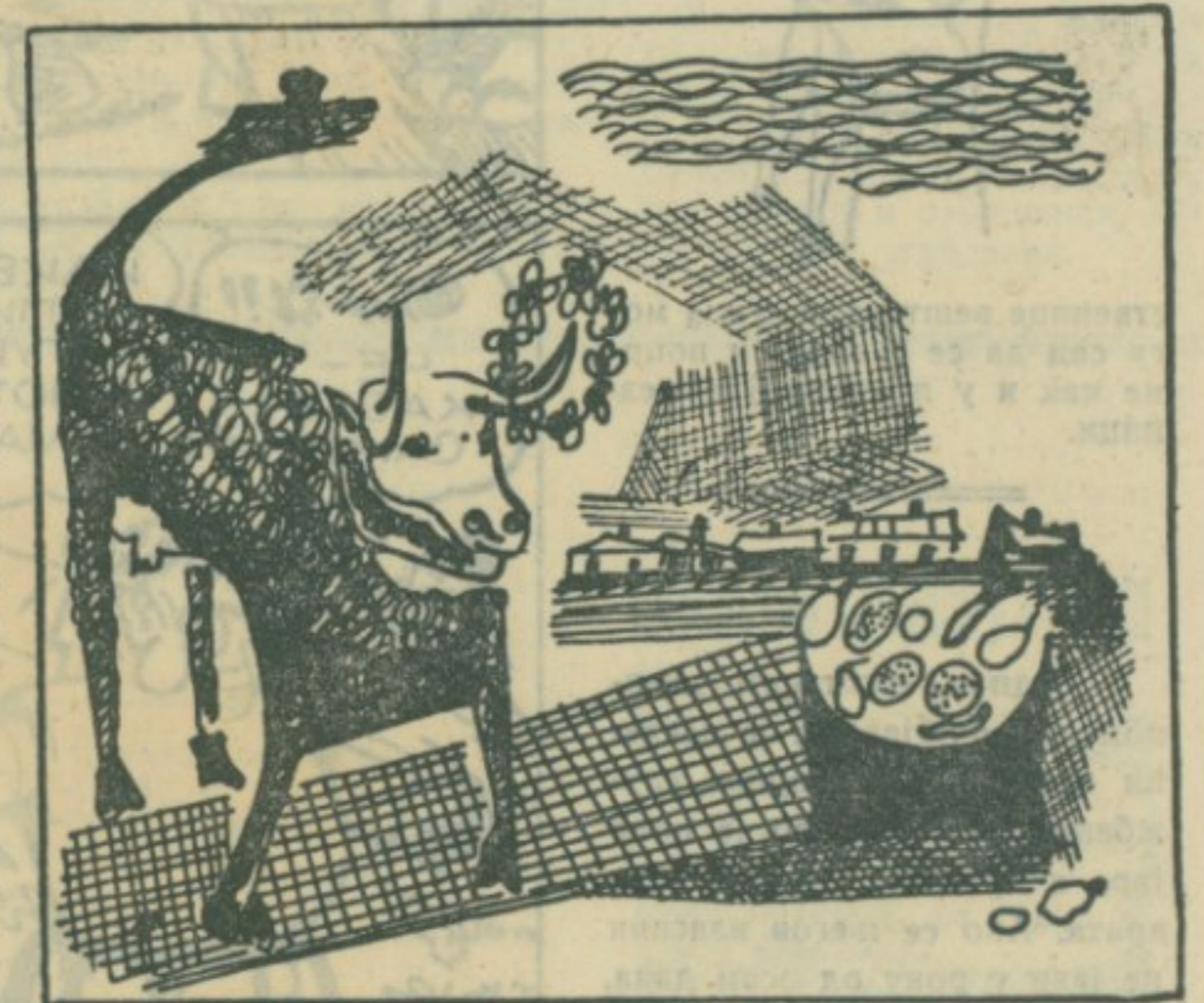
ницу Русије: њу је тешко разликовати од свеже. На исти начин чува се воће и поврће.

КАМЕН КОЈИ ЋЕ ОТКРИТИ ТАЈНУ

Француски научници нашли су у Египту камен с натписом египатских жреца у част Птолемеја Елифана на грчком, коптском и хијероглифском језику за који је кључ изгубљен. Откриће ово побудило је наду да ће се посредством грчког натписа до знати смисао хијероглифских слика. Господин Силвестер де Саси ускоро ће издати објашњења свих натписа који су на неким местима сасвим нејасни. У међувремену енглески пуковник Торер довео је у Лондон овај занимљиви камен.

ДА СЕ НЕ УМРЕ ОД ЖЕЂИ

Грађанин Дорбфел изумео је машину која сваку загађену воду чини добром и бистром. Овај проналазак може бити прави добротинић.

НАЈЛЕПШИ ПЛАКАТ

Под називом „Плакати зоолошких вртова света“ у зоолошком врту у Франкфурту организована је изложба која је била отворена од новембра прошле до средине маја ове године. Изложбу је разгледало око 90.000 посетилаца. Циљ изложбе, уз пропаганду зоолошких вртова, било је бирање у облику конкурса — најуспелијих плаката.

Од 2900 учесника који су оцењивали плакете, 683 изјаснило се за плакат зоолошког

врта у Њу Делхију на коме је представљен један бели тигар. Друго место припало је плакату циришког, а треће франкфуртског зоолошког врта.

Учесници конкурса који су погодили редослед изабраних плаката и број гласова које су ти плакати добили, награђени су бесплатним улазницама за зоолошки врт у Франкфурту у трајању од годину дана.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИЦА

НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ИЗДРЖИМ У ОВОМ ПАКЛУ... А ЛУСИ ЋЕ УМРЕТИ АКО ТУ ОСТАНЕ!

БЕРУЈЕМ! ЗАШТО НЕ ПОКУШАТЕ ДА ПОВЕГНЕТЕ... БОЈЕ ЈЕ ТО НО ДА РУКЕ УПРДАМО КРВАЈУ!

СРЕМАН ВАМ ПУТ!

ПОКУШАЈЕМО! ЗБОГОМ, ЧИЧА ТОМО!

ЧУЈТЕ МЕ ВИ ОСТАЛИ! ОДМАХ СВИ У ПОТЕРУ! ОНАЈ КО ИХ УХВАТИ, ДОБИЈЕ ФЛАШУ ПИКА И ЈЕДАН ДАН ОДМОРА!

И ОДМАХ ЈЕ ОРГАНИЗОВАНА ПОТЕРА

БЕЖЕШТВО ДВЕ РОБИЊЕ ОТКРИВЕНО ЈЕ УЈУТРУ КАД СУ СЕ РОБОВИ ОКУПИЛИ ДА КРЕНУ НА ПЛАНТАЖУ.

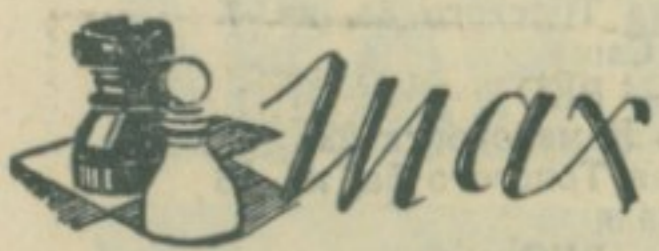
СВИ СУ ПОСЛУШНО КРЕНУЛИ СЕМ ТОМЕ...

С ТОВАМ КУ СЕ ПОСЛЕ ОБРАЧУНАТИ!

ЛОВ НА ДВЕ ЖЕНЕ ТРАЈАО ЈЕ ЦЕЛО ПРЕ ПОДНЕ

ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ђ. ЛОБАЧЕВ

ШАХОВСКИ МОЗАИК

„ДРУГОВИ И СУПАРНИЦИ“

Под овим насловом ускоро ће се у издању Шаховске накладе у Загребу појавити књига која обрађује 10 традиционалних шаховских сусрета између екипа Совјетског Савеза и Југославије. Штампана се на српскохрватском и руском језику (посебна издања). Поред низа интересантних чланака у њој се налази и око 100 изабраних партија са мечева које су коментарирали Петросјан, Ботвиник, Таљ, Снислов, Глигорић, Ивков, Матановић и други водећи шахисти из обе земље.

Од 1956—1966. године одиграно је 10 мечева са укупно 560 партија. Резултат 342:218 у корист совјетских шахиста. На такмичењу су учествовала 52 совјетска и 36 југословенских шахиста. Велемајстор Александар Матановић својеврстан је рекордер: учествовао је у свих 10 мечева, док је Виктор Корчној играо 9 пута. Југословенски шахисти постигли су најбољи резултат у 5. мечу, који се играо у Београду у мају 1961. године, а који је совјетска екипа добила са само 3 поена разлике. Из совјетске екипе најуспешнији су били Корчној, Тајманов и Гелер од шахиста, Затуловска и Борисенко од шахисткиња и Тукманов и Кузмин од омладинаца. Од Југословена највише успеха имали су Глигорић, Ивков и Матановић, од шахисткиња Недељковићева и Лазаревићева и од омладинаца Бојковић. Идући 11. меч између екипа Југославије и Совјетског Савеза игра се крајем јуна и почетком јула ове године у Будви.

Музеј светског првака

Саданњи првак света у шаху некада је био ученик у школи у Тбилисију. Пошто је постао првак света, у тој школи је основан музеј у којем је изложено преко 500 предмета везаних за живот и рад Петросјана. Између осталог ту се налазе и бројне награде, које је он као омладинац добио на шаховским такмичењима.

ШАХ У ФРАНЦУСКОЈ

У последње време у Француској је шах оживео. Прошле године одржан је велики шаховски фестивал у Авру. Тада је први пут у Француској издата пригодна поштанска марка са шаховским мотивом у част фестивала. Марка је изванредно лепа: њену основу чини шаховска табла на којој се налази скакач, док се у десном углу налази шаховски симбол за даму, а у левом за краља. На 40. јубиларном првенству Француске у шаху играло је 140 шахиста од којих су у првој групи, где се решавало питање шампиона државе, играла двадесет четворица. Они су се борили у 11 кола, по швајцарском систему, 1—2, место делили Берграсер и Ролаи са по 7,5 поена. Помоћу таблице коефицијента судије су прогласиле за победника шампионата Берграсера, који је већ једном однео победу 1957. године.

ОТВОРЕНО ПРВЕНСТВО САД

Отворено првенство државе у шаху једно је од најпопуларнијих такмичења у САД. Последње је окупило 200 шахиста који су се такмичили по швајцарском систему. Победник 67. по реду такмичења, одлучен је у последњем колу. Бери је ремизирао са Сатлесом, а Бенке је победио Ломбардија, па су 1—2. место поделили Бери и Бенке са по 11 поена.

М — као младост М — као мода

ЗА ВАРЉИВО ЛЕТО

ру од тање вуне, која ће добро доћи за варљиво лето, вредне маме могу зачас да исплету за своје девојчице. Блузица је бела и украшена је са две шире пруге: горња пруга је црвена а доња маринскоплава. Јакница је маринскоплаве боје а обрубљена је „ран-флом“ беле и црвене боје. И блуза и јакница плету се „жерсеј“ бодом (с лица право, с наличја обрнуто). Препоручујемо вам да за блузицу, с обзиром да је бела и да ће се често прати, узмете синтетичку вуну која се одлично пере, не скупља се и не ћеби.

Чарапе без пете

Проналазачи чарапа са свим могућим црним и шареним петама могу да буду посрамљени. Њих је превозишао италијански проналазач Н. Кастене. Он је пронашао — чарапе без пета! Уместо пета на његовим чарапама се налази раскошно обрубљена рупа. Проналазач је расуђивао сасвим логично: ако се на чарапама најчешће и најбрже цепта пете, значи, уклонимо је сасвим. Осим тога, он је „установио“ да је кожа на петама ионако врло мало осетљива на промене температуре.

ПОСЛЕ БОРБЕ

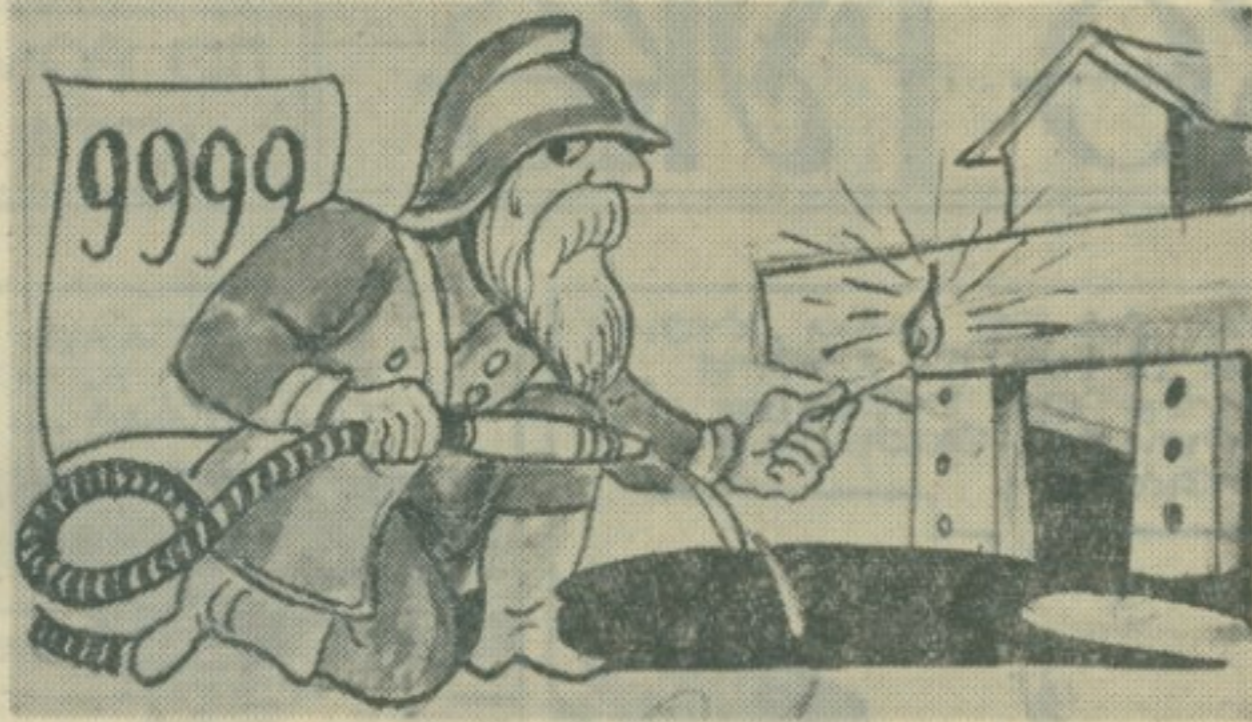
У Палати спортова у Паризу осам вечери уза стопце одржаване су борбе кечера. Кад се после тога приступило „великом спремању“ дворане, чистачице су пронашле разне предмете које су гледаоци у изливу навичачких страсти заборавили. Муниција: 65 кг парадаја, 7 кг трулих кромпира, 2 кг шаргарепе, 37 комада тврдо обарених јаја, 3 женске ципеле, 2 зубне протезе, један апарат за појачавање слуха и најзад један тестамент на име Жоржа Мерсијеа.

ВЕШТАЧКЕ КИШЕ ПРОТИВ ЗАГАЂЕНОГ ВАЗДУХА

Главни град Чехословачке, Праг, као и многе друге метрополе све та пати од загађености ваздуха од разних испаравања. Да би се ваздух на неки начин бар привремено очистио, општинске власти овог града уз помоћ стручњака разматрају могућност стварања вештачке кише, која би се из специјалног авиона пуштала над градом с времена на време.

МЕДИЦИНА ЗА 100 ГОДИНА

Медицина ће за 100 година толико напредовати да ће, осим мозга, сви остали делови човечијег дела моћи да буду замењени вештачким. Ту тезу заступа др Ливелин Томас са универзитета у Торонту. Према његовом мишљењу биће разрађени и системи за одржање живота у човечијем телу и у време сложених медицинских захвата.

ИЗГОРЕЛА ПЕНЗИЈА

Шездесет седмогодишњи ва трогасац Хозе Салвадор дочекао је 41 годину службе са 9999 савладаних пожара. Био је пред самом пензијом и жаоко је желео да десетохиљадити пожар избије пре но што би морао да напусти службу. Међутим, пожара није било а дан пензионисања се приближавао. Тада је Хозе, да не би остао без „јубиларне ватре“, у последњем часу запалио железничку станицу у свом родном месту и учествовао у њеном спасавању. Међутим, околности Хозеовог „јубиларног пожара“ биле су обелодањене и сви су изгледали да је са димом запаљене станице отишла унеповрат и његова пензија.

Део Серматског мора

На совјетском безводном полуострву Мангишлак, које залази дубоко у Каспијско море, откривени су недавно фосилни китова и морских паса. Ове животиње биле су пре 10 милиона година становници Серматског мора, које је пресахло и данас се на његовом месту простире пустиња. Остао је само један његов део: садашње Каспијско море.

КОЈЕКАКВЕ ТРИЧАРИЈЕ

Професор Алан Б. Бедфорд израчунао је да се само у Њујорку годишње потроши 12 милиона долара на којекакве беспослице у које спадају ланчићи око врата који, наводно, штите од болести рака, таблете против срамежљивости, упутства за „шпренговање“ банке у коцкарницама, резервација места за путовања на Месец и друге сличне глупости.

КОЊ ЈЕ У ПРАВУ

Бразилски тркачки коњ „Тонто“ био је намењен за кланицу. Судбину је избегао сасвим случајно и ускоро је поново изведен на тркалиште где је на циљ стигао први и то четири пута. Кад је његов разија газда, који је хтео да га преда кланици, отишао да га обиђе, „Тонто“ га је ујео. Животиња је потпуно у праву — признао је бивши власник. Ова погрешна оцена највише је промашај у мом животу.

WALT DISNEY ХРАБРИ ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА

Поштована редакцијо, као ваш читалац из СССР обраћам вам се с једном молбом. Мени се веома допада Југославија и њена омладина па бих желео да се дописујем са студенткињама и студентима с ваших универзитета. То ће омогућити и мени и југословенским друговима да боље упознамо историју обеју земаља, њихову културу и живот.

Ја сам студент, имам 20 година и желео бих да се дописујем на руском. Интересује ме музика. Још једном понављам да би то дописивање још више учврстило пријатељство између совјетске и југословенске омладине.

СССР КИЕВ — 121 ул. Ентузиастов д. 31/1 кв. 5 Санатову Анисиму

Пишу вам комсомолци из совјетског града Уст-Каме-норска који би желели да се дописују с вама. Молимо вас да изађете у сусрет нашој молби и објавите следеће адресе:

- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а — 18 Зяблицкой Тани
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а, кв. 41 Короткова Тана
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а, 75 Леонтева Нада
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а, кв. 79 Похомова Галя
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. П. Лумумби 15, кв. 47 Калатник Зоя
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Солнечная 10, кв. 56 Есакова Тамара
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а — 48 Ефремкин Валера
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Заводская 9, кв. 51 Зубкова Оля
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а, кв. 7 Савин Саша
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 5а, кв. 58 Радь Валя
- СССР — ВКО г. Уст Каме-норск 22 ул. Льва Толстого 3а, кв. 24 Воскресенская Люба

Очекујемо одговор. Желим да стекнем пријатеље у Југославији. Зовем се Нада и идем у IV разред. Имам 11 година па бих желела да ми се јави моја вршњакња.

СССР — ВКО г. Лениногорск ул. Дмитрова 25—39 Ярчиной Нади

Зовем се Тања и идем у IV разред. Желим да се дописујем с децом из Југославије.

СССР — ВКО г. Лениногорск ул. Герцена 34, кв. 65 Беляевой Тани

Молим вас да ми пошаљете адресу дечака или девојчице из ваше земље, јер желим да имам доброг пријатеља, пријатељицу. Живим у граду Лењиногорску, имам 11 година и идем у V разред.

СССР — ВКО г. Лениногорск ул. Жданова 4, кв. 21 Симонову Толи

Идем у осми разред школе бр. 10 „Аркадије Гајдар“. Зовем се Љуба и имам 15 година. Моја мама не ради. Она добија од државе пензију зато што је 25 година радња у фабрици олова.

Желим да се дописујем с вршњацима из Југославије, па вас молим да моју адресу дате дечаку или девојчици.

СССР — ВКО г. Лениногорск ул. Чанаева д. 23, кв. 7 Малчанский Юрий

Одавно већ маштам о томе да се дописујем с неким из ваше земље. Желим да преко писама стекнем пријатеља. Живим у најдаљем месту источног Казахстана у граду Лењиногорску.

СССР — ВКО г. Лениногорск ул. Герцена 34 — 65 Беляевой Лены

ПРИЧА

НЕМИЛОСРДНО
ЧУДОВИШТЕ

Ура! Заиста су за пропаганду науке и технике створени идеални услови — почиње да излази популарни лист „Кибернетика“.

Бацио сам новине и јурнуо ка писаћем столу. У његовим дубоким фиокама гурале су се пожутеле фасцикле. „Добро вече, Венера!“ — повиках бодро и, узевши шешир, кренух ка срећни пут.

„Добро вече, Венера“ — то је у ствари моја прича. Две дуге године она се бори да буде штампана. Није њена, ни моја, кривица што нам је срећа непрестано окретала леђа...

Верујте ми да сам за те две године обио прагове свих редакција и свих издавачких кућа. Улазећи у редакцију скидао сам своју бедну капу, стављајући је под мишку да не би стигла на отпад. И увек сам слушао једно те исто: „Дело је недорађено, на њему треба још много радити“.

Браћа сам се кући мрачан. Нерасположено сам претурao по неодогавајућој приповеци, а већ следећег дана чуо сам од другог уредника: „Дело је недорађено... треба...“

Недорађено? А ја на њој радим већ трећу годину. Већ би се и стара врана за то време скувала. Али, коме то да кажем? Не слушају.

И ево, хвала богу, новорођеног листа „Кибернетика“. Тек што је почео да излази. Још нијача земља. За њих је сада све проналазак. Али, фортуну, нећеш ме ваљда и сада мимовићи — весело сам размислио.

Само ме је нешто узнемиравало. Мало је вероватно да су сараднике „Кибернетике“ узимали са Месеца или звезда. Бојим се да су и тамо довели неког од старих новинара. А они, на жалост, знају и мене и моју приповетку. И већ сам чуо непријатни шапат: „Боже, како је брзо нашао пут овамо тај крпељ!“

Изгледа, прошао сам. Савесно бришући ноге, то мије ситница, и скинувши капу још у ходнику опрезно сам одшкринуо врата. За столом је седео непознати момак — у крајњој линији нисам га до сада срео ни у једној редакцији.

Уверивши се да је пут слободан, одлучно приђох столу и љубазно поздравих: — Добар дан.

— Здраво. — Он затвори књигу.

— Да ли се овде налази редакција листа „Кибернетика“?

— Да.

— А где могу наћи уредника?

— Слушам вас.

Да бих оставио утисак човека стидљивог и скромног, смишљено сам се осмехнуо. Затим, савладавши прво узбуђење, ја му пружио рукопис.

— Опростите, молим вас, што вас узнемиравам. Написао сам, ево, причу и не знам... можда бисте ви...

Он ћутке узео рукопис. Чекао сам да истог момента позвони да би позвао неког од старијих новинара. И тај ће узети „Венеру“ и мрмљати себи у браду „Ах, тај досадни“, и тихо ће се удаљити.

Али, ништа слично није се догодило. Помудивши ми столицу, уредник је упитао:

— Можете ли да сачекате пет минута?

Савршено је јасно да се никада нисмо срели, иначе би знао да могу да чекам и пет сати.

Уредник је пошао према направи која је стајала у углу собе. Споља, справа је подсећала на клавир или машину за штампање.

И тако дошавши до те чудне направе, подигао је поклопац и пажљиво спустио унутра рукопис. Приметио сам још да је дотакао неко дугме. Затим се вратио, наместивши се удобно у фотељу и наставио да чита.

Из машине је допирало брујање. Ја баш нисам велики познатец технике, али нешто слично овом звуку чуо сам већ у реидгенском кабинету. Уз брујање је нешто почело и да шушти. Као да је невидљива рука раздражено прелистала странице.

Бука је престала. И готово одмах зачуо сам ударац који је подсећао на тикпање писаће машине. На столу уредника упалила се зелена лампица.

Изнад рукописа лежала је узана трака хартије. Узимајући наочаре уперо сам поглед у њу. „Дело је недорађено — са запрепашћеном сам прочитао. — Глава 11. и 12. сасвим личе на „Звезду Кеџ“ од Б. Али главни недостатак — аутор слабо познаје технику и не може да оцени њену улогу“.

У почетку сам пао у очајање: „Недорађено!“ Али на путу кући закључио сам да ми је ипак успело да ми срећа

поклони један од својих величанствених осмеха. Машина се показала готово као и обичан човек. Мислила је као он... и поставши господар редакције зажелела је да буде хваљена као и њене колеге. Добро, драга! Ја ћу тако прерадити приповетку да ће светлост мог одушевљења заслепети твоје стаклене очи.

Једном речју, све је било јасно, стрпљиво сам се трудио од јутра до мрака.

У техници се слабо свалазим. Рецимо, могу да разликујем трактор од аутомобила, аутобус од трамваја, али за разговор о новим достигнућима науке и технике, то је још недовољно. Ипак сам са-

тавиши нову варијанту, то ћа воље гвоздено чудовиште ће почети да се љуби. Ако зна. И ако ја, наравно, дозволим.

То није баш пријатно, али шта да се ради: уметност тражи жртве...

Самоуверено сам ушао у редакцију и не чекајући одобрење раскомотио сам се.

— Прича је готова — рекао сам.

Овог пута одговор је био још бржи. Тачно за три минута, гледао сам на сат, засветлела је зелена лампица. Кратко тикпање машине... По броју откуцаја сам закључио да су то само две речи.

Док је уредник дошао до машине, ја сам већ исконст-

поново ставио. Разуме се, сви ми мрзимо улизице. Ја сам писао о томе...

Пред очима ми се замрачило, почели су да ми излазе црни и црвени колотови. Ухваћивши се за зид с муком сам се задржао на ногама. Замишлите, једна гомила гвозђа!

Ви наравно претпостављате у каквом сам се расположењу вратио кући. Сећате се, један највиши научник је писао да савремени човек уступа пред машином. Али, у сваком случају, ја не. Укратко, требало је поново прерадити приповетку.

Нарочито звучне фразе значају технике морао сам избацивати. Додао сам два врло ефектна хероја. Уметнички сам у дијалог унео одломке из неколико дебелих научних књига. Знате ви како се то ради. На пример: „Добар дан. Захваљујем, није лоше. Поред тога о гравитацији, још Исак Њутн...“

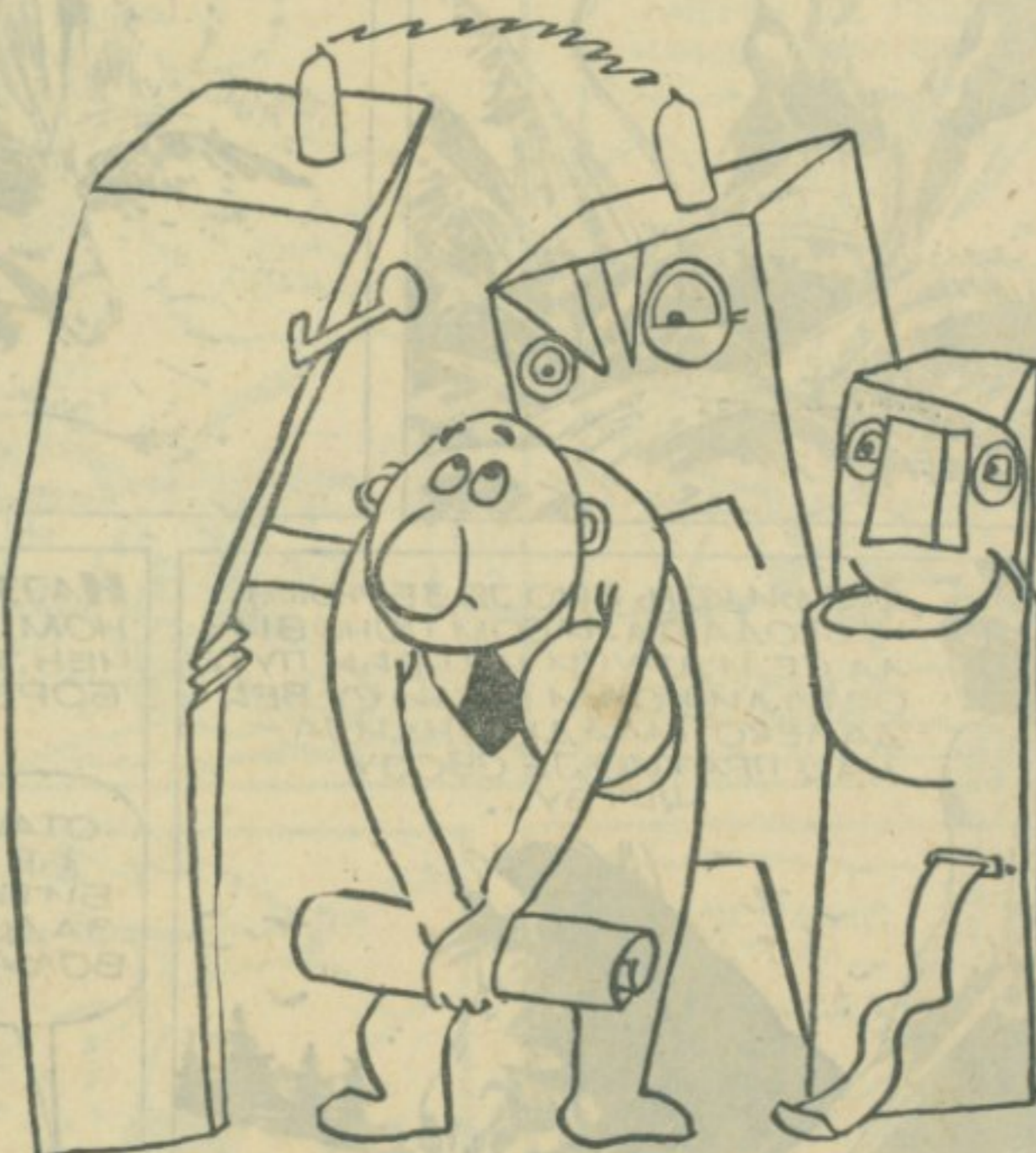
Није прошао ни месец дана кад сам поново покуцао на врата листа „Кибернетика“. Нећу вам одузимати време описујући израз лица уредника. Уосталом, ставио је рукопис у машину.

Прошло је осам минута. На столу уредника упалила се црвена лампица. Црвена! — То је нешто ново — гласно сам помислио. Нико ми није одговорио. У том тренутку уредник је изашао.

Чула се бука. Устао сам и пошао тихо ка машини. Из ње је у таквим праменима излазио дим. Још из даљине осетио сам мирис паљевине.

Јасно, нешто је прегорело и машина је избачена из строја. Са задовољством сам помислио на то. Дошао је тренутак одмазде. Сад ће машину ремонтирати. На то ће отићи најмање два-три месеца. За то време... бог је милостив, са људима се увек може договорити.

Изненада сам чуо познато куцање. Из машине је полако излазила уска телеграфска пантљика. Прочитао сам: „Плепо спаљених рукописа — не враћа се“.

владао тешкоће. Моји хероји су једноставно хвалили технику. А један од њих одушевљено је хвалио машину која замењује целу редакцију милологом од читаве две странице!

Судбина приповетке ме више није забрињавала. Прочи-

руисао неколико могућих варијанти. Нешто као: „Одлично дело“, „откриће у литератури“, или мало скромније али исто тако не мање пријатно: „брзо у штампу“.

Нисам веровао својим очима. „Не трпим улизице“. Ставио сам наочаре, скинуо их и

АВАНТУРА ЗБОГ НАГРАДЕ

ИЗДАВАЧКА СТАВЛА — ТО СУ ЈЕДИНИ ЧАМЦИ ПЕРУАНСКИХ ИНДИЈАНАЦА

Браћа Жак и Бернар Гугрешон учествовали су у квисемисији на француској телевизији и за награду добили карту за пут око света. Али, ово путовање претворило се у авантуру која је могла да их стане живота.

Индијански водич испружио је руку и показао према дунгли. Затим је почео нешто да натуца што су браћа Гугрешон протумачила да од тога места на удаљености од два сата хода живи племе које ниједан бели човек није видео, а камоли фотографисао.

Два сата није било никакво растојање за младе путнике. Обесили су о раме филмске камере, кренули и три недеље нико их више није видео.

Њихов нестанак примећен је тек четрнаест дана након њиховог одласка. Наиме, до тог времена они су слали своје филмове и хиљаде гледалаца је седело пред телевизијским апаратима да их гледа, међутим, после тога као да су у земљу пропали.

Када су браћа Гугрешон нестали у перуанској дунгли, француски посланик у Лими замолио је перуанску владу да пошаље експедицију у дунглу да потражи његове земљаке.

Браћа Гугрешон ишли су за својим индијанским водичима у зелени пакао, гонила их је жеља да виде племена која живе животом из прадавних времена и да о њима сними филм. Индијански водичи мачетом су крчили пут кроз дивљину. Дунгла је постајала све гушћа. Индијанца које су тражили — нигде.

Браћа Гугрешон нису знали да Индијанци у перуанској дунгли немају своја стална насеља већ лутају унаоколо.

Тако су живеле и породице њихових водича. Када су Французи замолили водиче да се врате, ови су им ставили до знања да то неће учинити већ ће потражити своју родбину у дунгли. Није им остало ништа друго него да иду даље.

Пошто Французи нису са собом понели никакве намирнице, морали су да се задовоље индијанским јеловником: јели су корење, жабе, веверице, гусенице, итд. Коначно, једног дана наишли су на Индијанци који, како су рекли, још нису видели белог човека. Они су им, иако са пуно неповерења, дозволили да их сниме. Уосталом, ни браћа Гугрешон нису изгледала баш европски. Како је њихово путовање пало у кишни период одеша им је иструрела.

Једног дана они су замолили своје водиче да их одведу у станицу једне мисије која се налазила у сливу реке Рио Сатино и Рио Перене. Индијанци су то одбили, па су Французи кренули сами.

Када су се појавили на пропланку на коме се усред прашуме налази станица мисије, људи који тамо раде били су запрепашћени. Изгледали су као „бића са друге планете“. Мисионар је покушао да преко свог малог отпремника добије везу са Лимом, али му то због јаке олује није успело. Морао је да чека још два дана да се време смири па да добије везу. Убрзо је стигао једномоторни авион и вратио „истраживаче дунгле“ у Лиму. Французи су испричали да су три недеље пешачили кроз потпуно неистражено подручје и да је велико чудо како су остали живи. Али све ове невоље нису обесхрабрили браћа Гугрешон, него су им чак отворили апетит, они ће наставити пут око света у правцу Далеког истока.

ОВА ДВА ИНДИЈАНЦА ПОКЛОНИЛА СУ БРАЋИ ГУГРЕШОН СТРЕЛЕ ЗА УСПОМЕНУ (ГОРЕ); ЖАК И БЕРНАР И САМИ СЕ ДИВЕ КАКО Нису ПОГИНУЛИ ОД ОВАКВИХ СТРЕЛА НЕГДЕ У ПРАШУМИ.

БИК КОЈИ СЕДИ

МЛАДИ ИНДИЈАНАЦ ПУСТИО ЈЕ ЛАСО ДА СЕ ВУЧЕ ПО ЗЕМЉИ. ОН ЈЕ ЗНАО ШТА ЋЕ СЕ ДОГОДИТИ...

УЛОВЉЕНИ МУСТАНГ СТАО ЈЕ КОПИТОМ НА ЛАСО, У ПУНОМ ГАЛОПУ... ЛАСО МУ СЕ ЗАТЕГАО ОКО ЊУШКЕ И ОН ЈЕ ИЗГУБИО РАВНОТЕЖУ...

ДИВЉИ КОЊ БИО ЈЕ ЗБУЊЕН. НЕЗГОДА СА ЛАСОМ ПОНОВИЛА СЕ И ДРУГИ И ТРЕЋИ ПУТ. ОСТАЛИ КОЊИ БИЛИ СУ ВЕЋ ДАЛЕКО. МЛАДИ ИНДИЈАНАЦ ПРАТИО ЈЕ СВОЈУ ЦРТВУ...

НАЈЗАД, ПОКРИВЕН ПЕНОМ И ПОТПУНО ИЗМУЧЕН, КОЊ ЈЕ ОДУСТАО ОД БОРБЕ...

ОТАЦ ЋЕ БИТИ ЗАДОВОЉАН!

ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ 1848. ГОДИНЕ, У ПЛАНИНИ СУ ОДЈЕКНУЛИ ЗВУЦИ ДОБОША...

ТАКО ЈЕ МЛАДИ ИНДИЈАНАЦ ПОСТЕПЕНО УЛАЗИО У ТАЈНЕ ЛОВАЧКЕ И РАТНИЧКЕ ВЕШТИНЕ И НЕ ОДУТЕЋИ КАКВУ ЋЕ УЛОГУ ОДИГРАТИ У ИСТОРИЈИ ИНДИЈАНСКОГ НАРОДА...

ЈЕДНО ОД ПЛЕМЕНА ПОНИ ИНДИЈАНАЦА ИСКОПАЛО ЈЕ РАТНУ СЕКИРУ ПРОТИВ СИГУКСА

НАЈМЛАЂИ ПИЛОТИ НА СВЕТУ

Бјерн и Матс Телин, осмогодишњи близанци из Сундсвала, северна Шведска, најмлађи су пилоти у земљи, а стављени су у целом свету. Они управљају спортским једномоторним авионом свога оца Ханса Телина, који је наставник летења и шеф школе за пилоте. Истина, увек се уз њих налази и отац, али се два млада пилота надају да ће кад наврше 16 година добити диплому о положеном пилотском испиту.

БЈЕРН ТЕЛИН ПИЛОТИРА КАО НЕКИ СТАРИ АС ИЗНАД СВОГА РОДНОГ ГРАДА СУНДСВАЛА

Пензија из времена Наполеона

На југу Француске живе два потомка Наполеонових војника који су се истакли у бици на Аустерлицу. Они добијају пензију, коју је пре пола века установио Наполеон за своје војнике и њихове потомке. Пензија је ипак мала, свега 5,71 франка, јер од оног времена до данас није повећавана.

ФИЛАТЕЛИСТА ИЗ КРИМИНАЛИСТИЧКЕ ПОЛИЦИЈЕ

Јуна 1892. године у свом стану у Паризу био је убијен неки Гастон Леру. Иследник из криминалистичке полиције коме је случај био поверен убрзо се нашао у хорсокаку: нико није могао да објасни мотиве злочина. Пљачка? После Леруове смрти сав новац, ствари и драгоцености — а њих није било много — нађени су у стану, недирнути. Самоубиство? Експертиза је показала да је Леру насилно удављен.

Иследник је данима навраћао у стан али без резултата. И једном, сасвим случајно, у тајној фиоци ормана за књиге открио је албум с пошташким маркама с потпуним описом збирке: Гастон Леру био је страствен филателиста. Иследник се понешто разумео у марке. Проучивши опис збирке открио је да у албуму недостаје једини у свету примерак прве непоништене марке од два цента емитоване 1851. године на Хавајским острвима. Била је то најскупоценија марка у Леруовој збирци.

Иследник је обишао све трговце маркама у граду. Ниједном од њих марка није била понуђена на продају. Који би од париских филателиста могао бити заинтересован за ку повину „Хавајке“ и поред ње фантастичне вредности од 10.000 златних франака? Готово сви стручњаци с којима је иследник разговарао поменули би Хектора Жируа, богатог велетрговца.

Зар би Жиру могао да буде убица? Зар би добродостојни, угледни грађанин задавио човека уз вечерњу шољицу кафе и чашицу доброг бургундског вина због марке коју до мањине неће да прода? Немогуће... Поред тога Леру и Жиру важали су за добре пријатеље.

Па ипак, иследник је решио да провери Жируа. Упознаје се с њим. Представља му се као провинцијски колекционар који је дошао у Париз нарочито због тога да би посетио месје Жируа и замолио га да га овај упуту у тајне правне филателије. Жиру је поласкан. Убрзо су скромни провинцијалац и

богати Парижанин постали нераздвајиви пријатељи. ... Једне јесење вечери — скромни „ученик“ почео је разговор о разним филателистичким реткостима и поменио је и прву марку Хавајских острва. Са жаром провинцијалац стао је да докажује да се и у каталозима може проући грешка и да непоштени примерак те марке уопште не постоји. Жиру му је противречно. „Ученик“ је био упоран. Жиру је тада донео албум с драгоценом марком. Провинцијалац је био задивљен. Колико дуго месје Жиру има ту марку? Вероватно је дао за њу бесценовну своту? А можда му је, мада је то тешко чак и претпоставити, неко подвалио и продао му фалсификат?

Страховито узбуђен Жиру је доказивао да је марка оригинална. Затим је изјавио да ју је купио пре неколико година. Најзад је, ван себе рекао: — Знам да ми не верујете. Стојим вам на услузи. Да, Леру није хтео да ми је прода и ја сам га задавио...

Кажу да се на суђење стекао „читав Париз“. Јер је могао Жиру био миљеник „високог друштва“.

Пре но што је саслушао смртну пресуду изјавио је: — Нагађао сам ко је у ствари мој ученик. Али нисам могао а да се не похвалим да је једини примерак непоништене „Хавајке“ у мојој збирци.

Жируа је бранио један од најбољих париских адвоката. Тврдио је да је његов браћеник задавио Леруа у тренутку неурачуљивости и да је затим искрено ллио сузе на пријатељевом гробу, да је он примерак човек, да воли псе и поштено води своје послове да је уопште један од најугледнијих и најпоштованијих чланова друштва.

Париске даме су плакале од разнежености заборављајући да је тај угледни члан друштва убио свог пријатеља из зависти и чисте похлепе.

Судије међутим није дирнуло то што Жиру воли псе и што је примерак породични човек. Судили су му за убиство — и осудили га.

КО ЧЕКА ДОЧЕКА

Директор циркуса гледа са чуђењем у човека који је дошао да се пријави за дресера животиња.

— Да нисте ви сувише малог раста за овај опасан посао? — чуђи се директор циркуса.

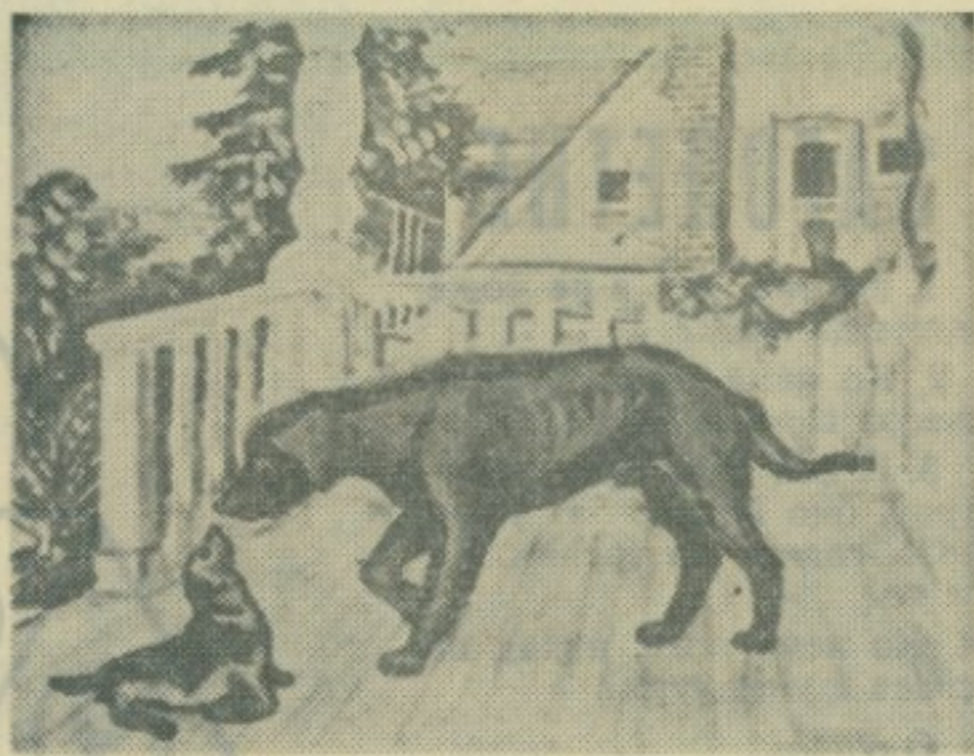
— Напротив, у томе и лежи тајна мог успеха — одговори човек. — Знате, звери стрпљиво чекају да ја порастем...

ОБЕЋАВА, АЛИ СЕБИ

Упитан шта мисли о једном младом глумцу који се први пут представио публици као Хамлет, један јетки позоришни критичар одговорио је кратко:

— Овај млади човек сам себи много обећава.

ЈЕДНО ЛЕТО СА ФОКОМ...

Д а сам се тог јутра ја јавио на телефон, ствари би се другачије одиграле. Међутим, јавила се моја жена која ми је ускоро из хола довиквала:

— На телефону је Роналд Спирс. Како сам ја новинар, инспектор за лов и риболов Спирс ме је често позивао да би ми испричао понеки занимљив доживљај из своје праксе. Овога пута радило се о нечем другом:

— Роналд је на жалост пронашао напуштени фоку, стару једва два-три дана и замолио нас је да је ми узмемо — обавестила ме је моја жена Џејн.

— То не долази у обзир — побунуо сам се. — Ако је не узмемо, угинуће — поче да ме моли Џејн. А ми заиста имамо идеалне услове за то — рече она и показа ми на велику стару кућу у коју смо се недавно уселили.

— Али, Џејн, па ми ништа не знамо како се гаје мале фокке — покушавао сам да је одвратим. — Научићемо — закључила је она разговор.

И тако смо је задржали. Тих дана провео сам читаве сате чепајући по енциклопедијама да бих што више сазнао о животу и начину исхране малих фокка.

Тог поподнева, испред наше веранде окупала се цела наша породица: моја жена Џејн, петогодишња кћи Бетси, четворогодишњи син Џефри и двогодишња Џенифер и радознало посматрала мало непознато биће дугачко 75 сантиметара, чије је тело било покривено сивобелим тачкастим крзном. Пошто смо се узајамно посматрали, фокка се усправила на предња пераја и пусти слаб, нежан крик, који смо схватили као израз пријатељства. Деца је одмах окружише.

— Тата, где су јој уши? — упита ме Бетси.

Настаде мукла тишина. Тада почех да им објашњавам оно што сам и сам једва знао: — Знате она нема споља уши, као ми. Јер да би лакше плувала њено глатко тело има облик вретена. Видите, ови мали отвори са сваке стране на њеној глави у ствари су уши. — А како ћемо је звати? — упита Џефри. — Како вам се допада име Целија — јави се Џејн.

Предлог је једногласно примљен.

За време док смо се ми бавили Целијом на врата веранде загребао је наш пас Паркер, диван пас лабрадорске расе. Чим је ушао пришао је фокки, оушњило је са свих страна и кад је завршио с „инспекцијом“ седе поред ње са испруженим језиком као да је хтео да пита:

— Добро, сад имамо и фокку, па шта? — Целија је дошла да проведе са нама лето и кад на јесен порасте пустићемо је у море код њених родитеља — покушавао сам да објасним деци присуство ове мале љупке животиње.

Тог тренутка Целија испусти опет уздах. — Па она је гладна! — повика Џејн и отрча у кухињу где је већ био спреман оброк: незасећено кондензовано млеко, вода и жуманце од јајета Џејн све то још топло усуну у флашицу за бебе и цуцду принесе Целијиним устима. Међутим „фокка одби да једе. — Вероватно јој цуцда смета. Требало би да покушамо нешто друго.

— Ја имах одељу — рече Џејн. — Могли бисмо да исечемо од твог гуменог гуњачког одела парче гуме и да је губајемо око шупље трске. Можда ће јој тај отвор бити сличнији мајчиним грудима.

— Зар моје одело да сечемо због фокке? — покушах да се упротивим.

Џејн ме погледа, деца ме погледаше, Целија ме погледа. Не сачекавши да ми још нешто кажу полетео сам на таван, нашао одело, исечео комад, нашао у дворишту комад шупље трске, обавио је гумом и један крај прислонио Целији на уста а други је Џејн ставила на бочицу коју је држала у рукама. Целија поче да пије. Сви смо одахнули кад је после јела мирно заспала.

Други дан Целијиног присуства.

Сад би требало да је пустимо да се окупа — у књигама пише да фокке морају да се купају више пута на дан, иначе би им се кожа осушила. Праћен целом породицом узео сам Целију у наручје, однео до обале и пажљиво спустио у плићак. Међутим, она је само радознало гледала таласе не показујући ни најмању жељу да и сама заплива.

— Шта пише у енциклопедији — упита ме Џејн — да ли младунци фокке сами почињу да пливају или их мајке уче? — Пише да код извесних врста младе фокке

одмах по рођењу улазе у море и почињу да пливају, док код других врста чекају да им мајке покажу како се то ради.

— Разумела сам — рече Џејн — треба да обучем купаћи костим.

После неколико тренутака она се врати са костимом на себи, уђе у море и поче да дозива Целију:

— Дођи, мала моја, дођи... Целија пусти уздах који је овог пута лично на кеставе и на наше изненађење пође у воду за Џејн, најпре бојажљиво а затим одлучније.

Захваљујући овој симпатичној животињци дан су нам просто летели. Целија се одликовала необичном радозналешћу и непрекидном потребом за игром. У томе јој је најбољи друг био наш пас Паркер. Пливао је са њом, гуњао а кад би је пронашао, лајањем нас је дозивао да би нам је показао. Сем тога Целија ми је била од велике помоћи кад сам учио децу да пливају. Међутим, неки инстинкт јој је говорио да су то деца а не пас и да са њима не треба бити тако бучан и изводити враголије. Сем тога она ми је нехотице послужила и као инструктор пливања.

— Џефри, погледај добро како Целија држи главу под водом — говорио сам сињу. Пре него што се загнури она дубоко удахне, затим задржи дисање све док се налази под водом и ваздух издахне тек кад исплива. После неколико покушаја Џефри се као и његове сестре ослободио страха од гуњања и обала је одјекивала од деље вике, Паркеровог лајања и фокиног кеставења.

Целија је сваки дан све више јачала и бивала радозналија. Гурала је свој нос свуда и много пута је са стола оборила све. Зато је Џејн решила да са тавана скине децу оградницу и да у њој сместио Целију кад код нисмо код куће. Зачудо није се „бунила“.

Тако је све било до 15. августа. Тог јутра отишао сам да радим, Џејн је са децом отишла у град у куповину а Целију смо сместили у оградницу. У подне смо се све нашли у граду и заједно вратили кући. Кад сам зауставио кола иза куће, испред нас је истрчао

Паркер. Он је имао обичај да својим лајањем најави Целији наш долазак. Одскакутао је до ограднице, али уместо веселог скичања зачули смо жалостан урлик. Узнемирани, Џејн и ја смо потрчали до баште у којој смо оставили оградницу. Провукао сам руку кроз шипке и помиловао фоку. Међутим, Целија није реаговала. Лежала је на стомаку и изгледала је као да спава. На жалост била је мртва.

Три мала озбиљна лица гледала су ме очекујући да им дам објашњење. То је био њихов први сусрет са смрћу а ја нисам знао како да им објасним шта се догодило са њиховим љубимцем.

Најзад почех да муцам: — Целија је мртва. Ми смо са њом провели дивне дане, али она се ужелела својих родитеља и сад њу је ја однео да обале и пусти у море.

Завио сам је у стари џемпер, сео у чамац и далеко од обале и њихових очију пажљиво спустио у воду. Међутим, једна мисао ми није дала мира. Због чега је угинула ова симпатична животињца која је увек изгледала тако здрава и „весела“? Ко зна, можда је имала неку болест коју је њена мајка одмах приметила и зато је оставила на морском жалву?

Следећи дан били су тужни. Деца не само да нису плувала већ нису хтели ни до обале да иду. Све смо покушавали, али узалуд. Кајао сам се што смо је уопште и узимали кад ме једног јутра пробуди Бетси:

— Тата, ја бих хтела да идем на купање. Обрадован пошао сам за њом. Дошавши до воде, она мало застале, затим окочи и весело поче да плива.

— Знат тата, ноћас сам сањала Целију, и она ми је рекла да се и даље купамо и да ће она доћи опет код нас.

— Свакако, драго дете, свакако, треба да послушаш твоју пријатељицу.

Двоје младих чим су видели Бетси у води, убоше и сами за њом. За њима је дошао и Паркер. Из воде се зачуше повици и лајање. Туга је тог јутра напустила нашу кућу. Одахнуо сам.

КАД НАИЂЕ ВАТРА

К ада у шуми избије пожар, престају сва непријатељства: између самих становника шуме, између ловаца и дивљачи. За све постоји само један непријатељ — ватра и сви гледају само да се спасу. У таквим случајевима није необично видети смртне непријатеље како заједно беже или се склањају у исту пешину док опасност не про-

ђе. Ватра представља страшног непријатеља и за ловце. Ево како је шумски пожар доживео Волтер Валас, ловац из САД. Протле јесени он је са своја три пријатеља кренуо у лов у баруштине које се шире поред затона Мобил у Мексичком заливу, бога дивљим мачкама, кунама, дабровима, и другом дивљачи.

Док су његови пријатељи постављали замке и клопке у баруштине, Волтер Валас је остао код чамаца. Изненада је избио пожар. На несрећу ветар је дувао тако да је гонио пламен право ка ловцима. Огањ је покренуо

птице и животиње, у паничном бекству оне су се растрчале на све стране. Валас је кренуо у помоћ својим пријатељима. Како није тачно знао где се налазе, попео се на дрво,

Ускоро је приметио двојицу пријатеља који су му рекли да је трећи исцрпљен заостао. Валас је пожурио у означеном правцу и нашао Харингтона који само што се није у-

давио у бари. Брзо му је прискочио, натоварио га на леђа и успео да измакне пламену који га је гонио у стопу.

Док је Валас са својим пријатељима на самој обали покушавао да преврне чамац да би се колико-толико заштитили од јаре, животиње су и даље јуриле као избезумљене на све стране. Једна дивља мачка носећи у

зубима своје младунче заборавила је на страх од људи и покушала је да се склони у чамац, али када су ловци почели да преврћу чамац, мачка је одјурила даље тражећи бољи заклон.

Преврнути чамац подупрли су веслима да их не би поклопио и тако оклоњени сачека-

ли док пламен није прошао и одјурно даље остављајући иза себе пустош.

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

ЧУДЕСНО РЕШЕЊЕ ПРИРОДЕ

је, а другу око једра, у цитоплазми.

DNK киселина је у ствари један циновски молекул у облику двојног ланца. Најзначајнија особина овог молекула је та што је он способан да се удваја и тако стално преноси у нове ћелије приликом њене деобе. Овај ланац може да буде састављен од неколико хиљада чланова (нуклеотида), који тај ланац граде. Један члан (нуклеотид) садржи у себи: један молекул шећера, један остатак фосфорне киселине и једну од четири могуће пуринске или пиримидинске базе. Врста DNK некога живог бића зависи је од учешћа у грађи нуклеотида једне од четири базе, односно од фантастично велике могућности њихових комбинација.

У строгом распореду саставних делова молекула DNK садржана је одређена „муштра“ (шаблон) на основу које се, уз помоћ других једињења, изграђују у ћелији беланчевине строго одређене врсте и то за сваку врсту живог бића, па чак и за сваку врсту ћелије.

Због тога се може рећи да је наследна „муштра“ на одређен начин записана у молекулу DNK. Овај циновски молекул DNK смештен је у сићушном једру ћелије, али када би се измерила његова укупна дужина то би изнело неколико метара. Дакле, неколико метара наследне материје у ћелијском телу од неколико микрона дужине! А треба

имати на уму да је један микрон хиљадити део једног милиметра.

У човечјем организму налази се око 10 квадриљона ћелија и у свакој ћелији по неколико метара DNK. Ови молекули DNK условљавају производњу више од десет врста беланчевина уз помоћ од око хиљаду фермената и све то служи основном циљу да се из поколења у поколење кроз наслеђе стварају исте генерације. У ћелији — у делићу материје од свега четири кубна микрона и тежине од око 4 милионита дела грама — налази се смешана целокупна наследна основа, која ће развојем организма довести до стварања човека. Слично се може рећи и за остале организме, јер је у ћелијама свих живих бића DNK киселина главни услов за производњу специфичних беланчевина и преношења наследних основа.

Човеку је тешко схватити како је природа довела до стварања тако генијалног решења да се тако фантастично велик број наследних основа живих бића може да пренесе у тако недостижно малој количини органске материје.

Несхватљиво је али тачно да се укупна наследна материја целокупног човечанства од три милијарде људи може сместити у сићушну запремину од свега 24 кубна милиметра, што може да стане на дно обичног напрстка.

О д свог постанка биљни и животињски организми преносе своје животне особине на потомство. Тај процес наслеђивања је појава која већ деценијама задаје муке биолозима који теже да је објасне. Разумљиво је што се поставља питање како је могуће да се преко тако сићушних полних ћелија оца и мајке могу да пренесу све особине које формирају једно живо биће као што је на пример, човек, ружа, пас или алга.

У току последњих десет година, захваљујући неким врло значајним открићима, приликом проучавања хемијског састава живих бића, научници су дошли до закључка да у ћелијама постоје одређене материје које имају улогу носилаца наследних основа које служе за развијање одређених наследних особина.

Те материје су првенствено две органске киселине, познате као нуклеинске киселине. Једна се зове дезоксирибонуклеинска киселина (DNK) а друга је рибонуклеинска (RNK). Прву киселину налазимо углавном у једру ћелије,

ОТВОРИ ОЧИ

ИГРАЧКЕ

Унуку је рођендан и деда је, мада се тешко креће, отишао до радње са играчкама и купио му поклон. Дечак се обрадовао добијеној играчки, родитељи су били запрепаштени, а деда се лукаво и задовољно смешкао.

На нашој „главој“ слици не види се коју је играчку деда купио

унуку, али су зато са стране показане све играчке између којих је он изабрао једну. Покушајте да погодите

шта је деда купио ма-лишану.

Одговор:

шаробаш

ЗАГОНЕТКЕ

1. Ко има игле а не може њима да шије?
2. Ко нема језик, а ипак његов глас се чује?
3. Рођен је на другом острву, био владар а умро 1821. године на трећем. Ко је то?
4. Ко нема ноге, никад не спава а увек јури?

Одговор:

1. Бор; 2. Ехо; 3. Наполеон; 4. река.

За мале математичаре

Једна мајка има четири јабуке у тањиру и четворо деце. После ручка је сваком детету дала по једну јабуку. Међутим једна јабука је ипак остала на тањиру. Знате ли како?

Одговор:

Четвртину јабуку дала је за једног детета.

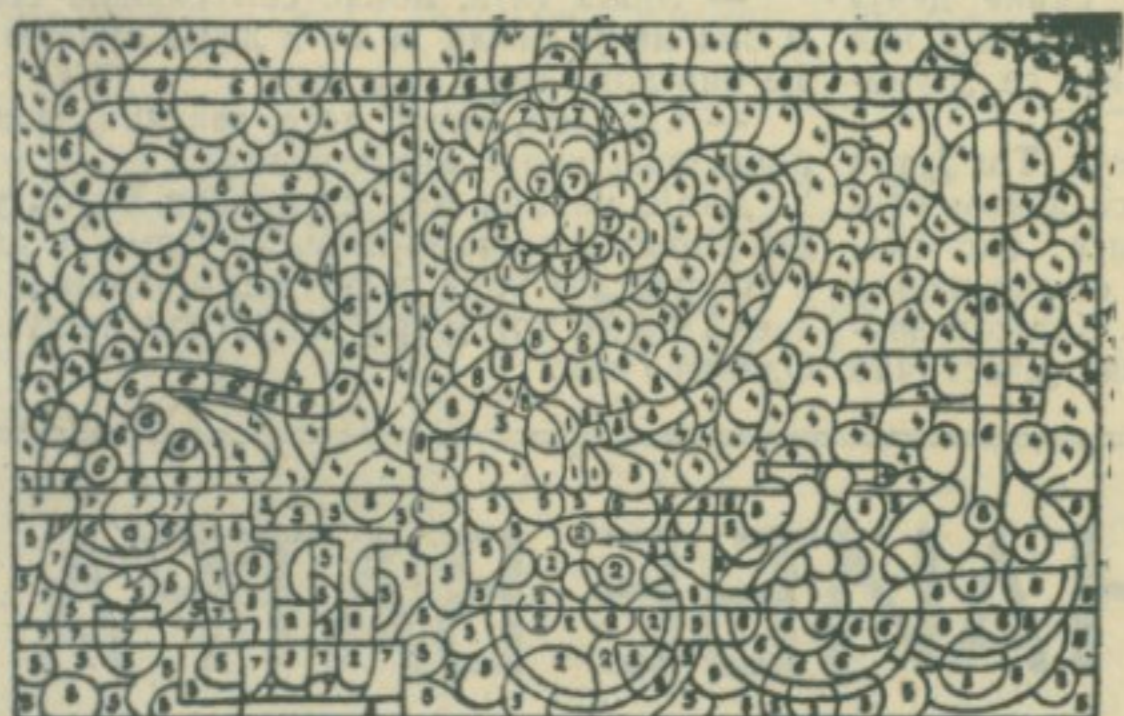
ИГРА С ТУРБАНОМ

Ова игра није једноставна, али је веома забавна. Најпре на једном већем ко маду папира нацртајте турбан овог брадатог Индуса (можете и Индуса). Турбан се, као што видите, састоји од равностранних троуглова. Затим, такође од картона, изрежите дванаест кружића од којих су три потпуно црна док су остали обележени бројевима од један до девет. Кружиће поставите у првој игри као што су распоређени на нашој слици. Игра се састоји у овоме: кружиће треба помицати преко правог троугла у средини тако да вам на крају три црна буду изнад Индусовог

чела, а остали поређани редом од један до девет. Јединица треба да стоји у троуглу обележена словом „а“.

Једна напомена: кружићи се не смеју помицати преко углова троугла, већ само преко страна. Још један савет: У првој игри, у којој сте кружиће поставили као на нашој слици, почните тиме што ћете кружић број 6 повући у средину.

Разуме се да кружиће можете пре почетка игре распоредити по својој жељи. Сваки нов распоред представљаће нову комбинацију игре.

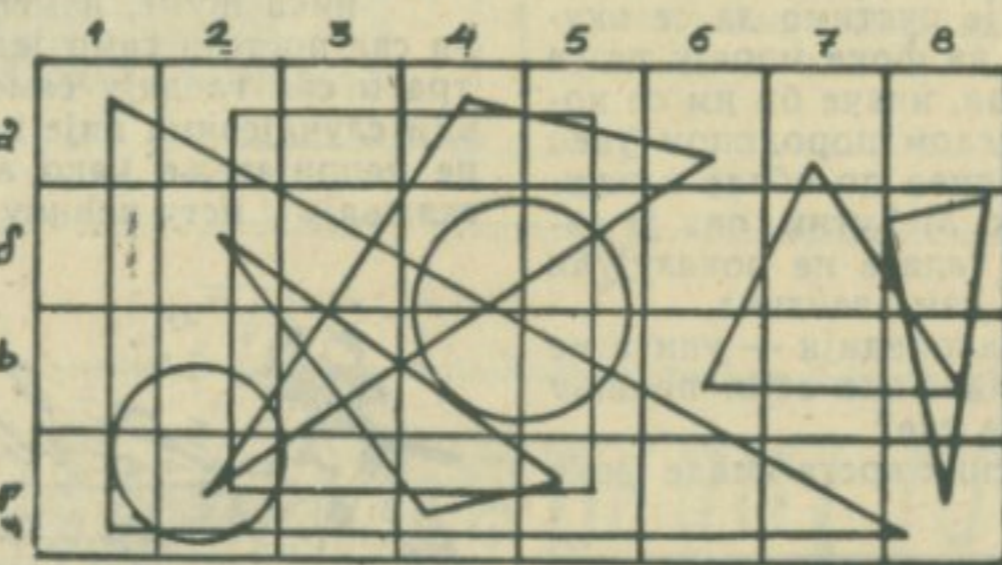

ПРОВЕРИТЕ МОЈ ЗАПАЖАЊА

Девојчица на нашој слици није баш неки велики љубитељ математике и зато се уплашила кад је угледала оволики број геометријских тела. Међутим, нема разлога за узбуну: ово је само тест за проверавање моћи запажања у коме треба за што краће време да пронађете три потпуно иста поља.

Одговор:

Поља обележена са 16; 7 и 8.

ПОЗИВ У ГОСТЕ

Послушајте савет нашег илустратора: обојте сва поља под бројем 1 ружичасто; бр. 2 зелено; бр. 3 жуто; бр. 4 тамноплаво; бр. 5 светлоплаво; бр. 6 оранж; бр. 7 црно и бр. 8

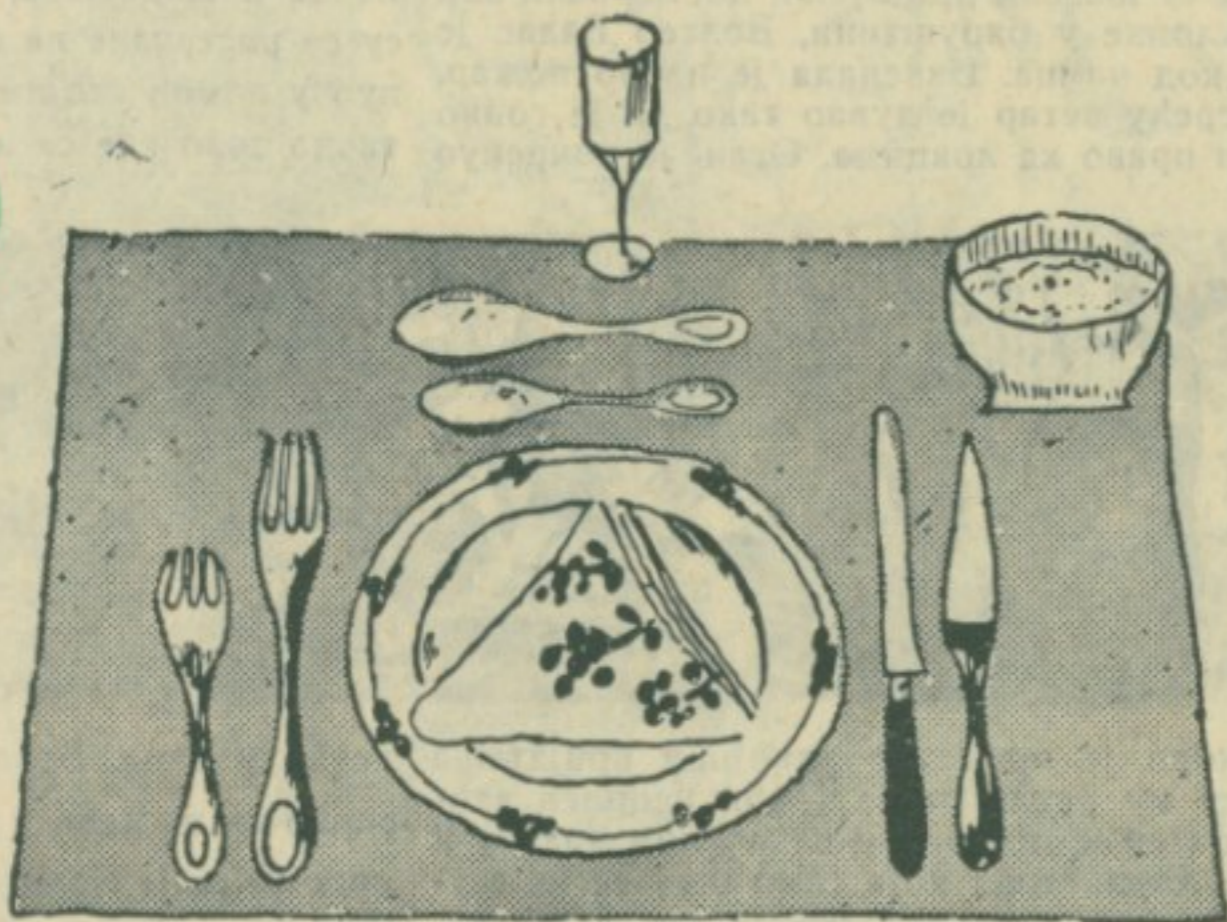
тамноружичасто. Тако ћете сазнати ко вас је позвао у госте.

Одговор:

Пријатељски позив

ПРАКТИЧНИ САВЕТИ

КАКО ДА ПОСТАВИТЕ СТО

Ову рубрику наменили смо нашим младим читаоцима у жељи да им

помогнемо да науче како се поставља сто за свечаније прилике или како

да се снађу кад се изненада појаве гости. Посао није тежак, а значи велику помоћ мајци која у таквим приликама мора да се брине о много чему.

За свечаније постављен је потребан је најпре белог столњак мада се могу

— уколико је површина стола мала — користити и сетови.

Пре него што почнете да постављате сто проверите да ли су вам судови безупрекорно чисти као и површина стола. Затим постављајте, зависно од тога колико имате гостију, тањире: плитак, дубок за супу и одозго тањир за предјело. Остало посуђе: тањире за колаче, воће и шољице за кафе ставите на омањи сточић који треба да вам буде при руци.

На сваки тањир ставите по један салвет који сте пре тога свезали у облику троугла. Десно од тањира поставите обичан нож и до њега нож за рибу уколико је тог дана имате. С леве стране ставите обичну виљушку и виљушку за рибу. Испред тањира оставите кашкицу за супу и кашкицу за колаче или воће. А испред кашике чаше, чији ће број зависити од тога шта имате од пића.

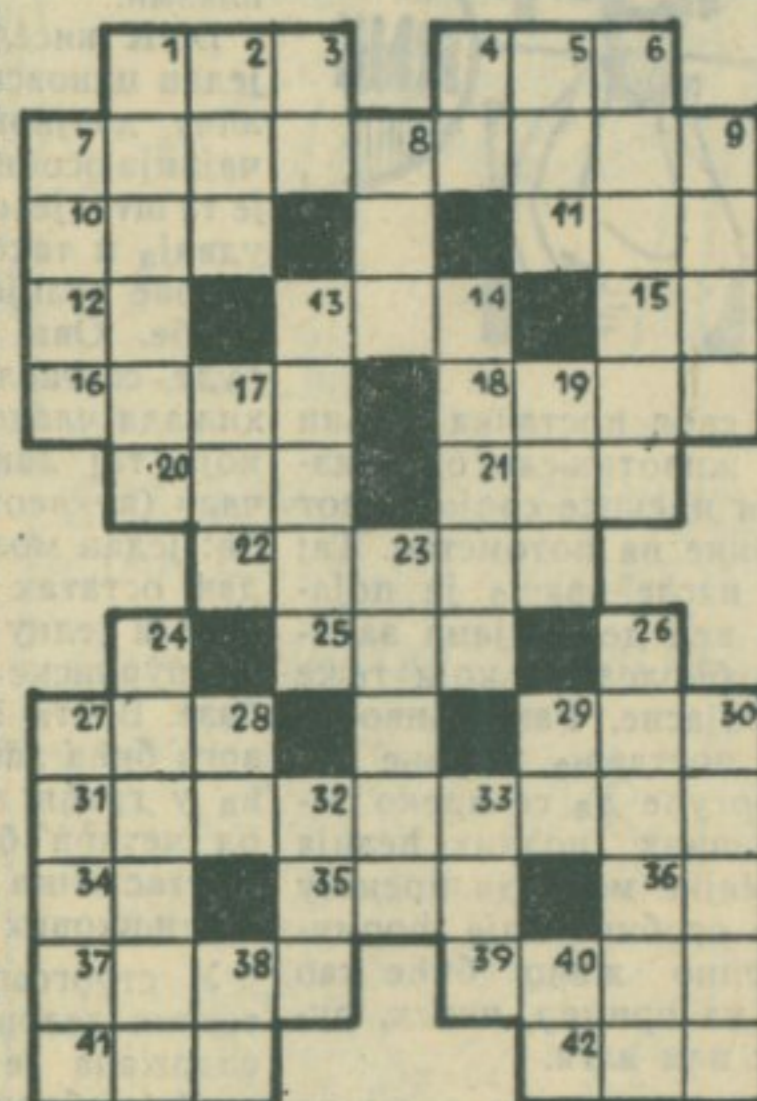
Пошто сте завршили са постављањем, украсите сто понеком цветом. Никако корпама или високим вазама које ће сметати гостима.

Кад све завршите, позовите мајку да прегледа да нешто нисте пропустили.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) птица певачица, 4) крволочна звер, 7) руски књижевник („Слепи музичар“), 10) орган чула вида, 11) запущач, 12) иницијали војвођанског комедиографа („Израчича“), 13) француски књижевник („Јадници“), 15) скраћеница за рачун, 16) предграђе Париза, 18) буре, 20) бугарска новчана јединица, 21) личност из опере Јакоба Готова, 22) прокол, 23) доживљај за време спавања, 27) течност која се цеди из воћа, 28) железница, 31) птица из реда кока, 34) место у Србији, 35) грубо вунено сукно, 36) скраћеница једне мере за дужину, 37) француска књижевница („Индијана“), 38) страна у троуглу, 41) једноцифрен број, 42) врста папагаја.

Усправно: 1) мешавина разних алкохолних пића, 2) народно коло, 3) зачип језу, 4) музичка нота, 5) мера за дужину у САД, 6) музичко дело, 7) врста угља, 8) место у Србији, 9) мембрана, 13) северни јелем, 14) водено пространство, 17) столеће, 19) град у Француској, 23) прехлада, 24) врста сисара, 26) роман Ф. М. Достојевског, 27) смучарска дисциплина, 28) иницијали презимена и имена хрватског књижевника („Госпођа Сабина“), 29) лична заменица, 30) клопка, 32) падање, 33) раствор смоле у органским растворачима, 38) хемјоски знак за никл, 40) бог сунца код старих Египћана.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Кронин, 6) ен, 7) мех, 9) Рид, 10) теза, 11) В(ладимир) Н(азор), 12) бунар, 13) Аца, 15) Лада, 16) Китка, 18) оч, 19) део, 20) ТВ, 21) Вељко, 23) оп, 25) оне, 26) поље, 28) нц, 29) карст, 30) ким, 32) кита, 33) ајај, 35) ово, 36) Алфано.

Усправно: 1) коинциденција, 2) ред, 3) он, 4) имена, 5) незадовољство, 6) првак, 8) харач, 10) Тула, 14) атеље, 17) Кок, 21) воћка, 22) опак, 24) петао, 27) Орнион, 31) Мал, 34) ф.

ЧАРОБЊАК С ЛУЛОМ

Семјон је имао само девет година када је ловио дивље звери по сибирским степима. Тај исти Семјон, касније дрводеља, постао је у другом светском рату један од најбољих снајпериста Црвене армије. Све време рата провео је у предњим борбеним линијама Карелског и Житомирског фронта и у шумама Волдеја. Из свог снајпера избацио је из строја 365 непријатељских официра и војника. При том му је највише помагало то што је био ненадмашан мајстор да се неопажено привуче непријатељу на неколико корака, исто онако као када је ловио дивљач.

За четири године рата био је девет пута рањаван. Једно време га је узимало за нишан по десетак немачких снајпериста. Немци су знали да се Номоконов налази у њиховој непосредној близини, па су гледали да га униште на

Семјон Данилович Номоконов био је страх и трепет за немачке генерале и више официре. Немци су га називали сибирски чаробњак. Његов портрет налази се у Лењинградском музеју „Суворов“.

сваки начин. Плашећи се његове снајперке немачки генерали су једно време престали да обилазе прве борбене положаје.

За време борби никада се није одвајао од своје луле, коју није вадио из уста, и своје победе убележавао је на лулу тачкицама и крстићима.

ГЕНЕРАЛ У НИШАНУ

Своје ратне подвиге Номоконов је започео на северозападном фронту близу Старе

топлог вуненог крзна, пуже према немачким рововима. На ногама има вумене чарапе умотане обојенима да би се што нечујније кретао. Заузео је заклон испред немачких ровова и ту остао непомично до зоре. Када је свануло, он је у свом оптичком нишану испред себе угледао неколико немачких снајпериста. Иза њих група војника копала је ровове, а остали су се грудвали снегом, као да нису на фронту. Један официр их је укорио и они су се разишли.

Одједном се појави група немачких официра, која брзо замаче у ровове. Сад су се видели до рамена. Семјон је разазнавао и њихове чинове. На челу групе официра налазио се високи генерал. Официри су му објашњавали систем одбране и нешто му показивали рукама.

Номоконова је у току ноћи потпуно завејао снег. Виделе су му се само очи. У скали даљинара оптичког нишана јасно је видео генералову главу. Држао је прст на окидачу и управо кад се решио да повуче, неколико официра му заклони циљ. Кретали су се према рововима и живо разговарали. У нишану је опет остала генералова глава, која се све више издизала изнад ровова. Генерал је изишао на чистину, а за њим и остали официри. Номоконов је повукао окидач, немачки генерал је замахао рукама и пао лицем у снег. Официри су се распришили да би затим пузећи пришли да га однесу.

Неколико официра је одмах узело догледе. Почели су пажљиво да претражују терен. Номоконов се није мицао. Зелена ракета се вину у ваздух и истовремено поче јака артиљеријска ватра. Развио се прави артиљеријски двобој. Топови су тукли са обе стране фронта. Челик је засипао. Номоконов је искористито топовску ватру и после пола часа пузања повукао се.

— Шта си то тамо радио? — упита командир капетан Рјенин. — Направио си русвај. Цео фронт се закувао.

Кад су чули да је убио генерала, командант батаљона мајор Вардањан позвао је ратног репортера да интервјуише Номоконова.

„ЛУЛА МИРА“ ЗА ПОДВИГ

Номоконов је био страствен пушач. Ни у најтежим тренуцима борбе није напуштао своју лулу. Она му је била у устима и онда када је нишанио и пуцао на не-

пријатељске официре и војнике. Кад је војна штампа по сле рата објавила репортажу о „трагедији“ Номоконовљеве луле, поклони су почели да пристижу из свих крајева Совјетског Савеза. Наиме: у борбама на Карелском фронту Номоконов је из непријатељског снајпера добио директан погодак у лулу док ју је држао у устима.

Војници једне совјетске јединице, која се после рата налазила у Немачкој, послали су му велику белу коштану лулу му великом прстеном, на коме је угравирано: „С. Д. Номоконову за животни подвиг“. У писму које су му послали стајало је: „Прими овај мали поклон, лулу, коју су војници израдили специјално за тебе и назвали је „Лулом мира““. Спокојно пуши“.

Командант прослављене 221. дивизије „Орден Суворова и Црвене заставе“ генерал Кушнаренко, написао је Номоконову:

„У време великог отаџбинског рата цела дивизија поносила се твојим подвизима. Драго ми је што могу да те обавестим да се у лењинградском музеју „Суворов“, поред материјала о борбеном путу дивизије, на истакнутом месту налази и твој портрет“.

Прослављени сибирски снајпериста дочекао је крај рата на фронту у Кенингсбергу. За допринос победи над фашизмом одликован је Орденом Лењина, Црвене заставе и са два ордена Црвене звездице. Када је после рата напустио армију, награђен је снајперском пушком, истом оном коју је носио у рату.

Номоконов данас живи у селу Зугали у Агинској области Сибира и чува с љубављу неколико стотина лула, као најдражи поклон. На војној свечаности Забајкала, која је одржана пре неколико година, снајпериста Семјон Манилович Номоконов проглашен је за почасног борца Забајкала, а Министарство оружаних снага му је поклонило комплетну ратну опрему.

Јесте ли већ пуши да...

... немачки физиолог Ветлиц тврди да пилеће и кокошје месо изазива у човеку осећање меланхолије док га говедина чини смелим и дрским. Његово мишљење је и да ораси и јаја у исхрани јачају интелигенцију, а да кромпир отупљује оштрину духа.

... највиши водопад на свету Енциелов водопад висок 978 метара, случајно је открио амерички пилот Џим Енцел када је 1935. године летео над неоспитаним областима Венецуеле.

... злато кључа на температури од 2600 Целзијусових степени.

... ча-ча-ча, назив за популарни јужноамерички плесни ритам настао је тако што је уз њега, када се појавио, неки младић уздисао „Ча-ча-ча-Чавела“ — иже девојке у коју је био заљубљен.

... „рак-разбојник“ са Божићних острва у Полинезији има толико снажна клешта да њима може да сломи кокосов орах.

У МРЕЖИ ЗАКОНА

Пред судом у Харлему дошло је до несвакидашње расправе. Тужен је био студент музике због злостављања птице. Кад код би младић наишао, суседов папагај виком би за њим: „Ленштино“. Једног дана младићу је то дозлогрдило па се неколико пута бацио каменом на папагаја. Мада су „хици“ промашиле, власник папагаја поднео је тужбу због „каменована“.

На суду се поставило питање: може ли папагај да увреди човека и има ли човек право да прибегне нужној одбрани од птице? Одбрану студента да је сусед за то што га не трпи научио папагаја да га обасипа погрдама, судија није усвојио и казнио га је новчано.

МАЧКА ИХ СПАСЛА

У Сен Бријеу у Француској мачка Мисту спасла је целу породицу од шест чланова. Својим мјаукањем она је привукла пажњу заспалих кућана који су већ почели да се гуше угљен-моноксидом који је испуштала неисправна пећ.

УВЕК ТУДЉИВА МОДА

Високе фризуре, такозване куле које су биле у моди на двору Луја XIV издашно су посипане пудером. Помодарке по неколико дана нису рашчешљавале своје „беле куле“.

Те фризуре биле су прави расадници за инсекте. Због тога није чудо што се међу тоалетним прибором дворских дама обавезно налазила и нарочита палица за... чешање главе.

Од најстаријих времена људи су покушавали да подражавају природно ковриву косу. У Европи је „ондулаци-

ју“ изумео неки Француз по имену Марсел. Он је три године вршио пробе и за то време мајстори су га не једном отпуштали због неуспешно изведене фризуре на главама помодарки. У почетку је Марсел молио своје муштерије да му дозволе да им помоћу гвоздене справе направи коврце. А десет година касније жене су за такву фризуру плаћале по 500 франака. Не треба ни рећи да је Марсел постао трули богаташ.

Мода перика у Европи може да захвали за свој настапак хелавом цару Хенрику III (16. век). У „Берлинској хро-

ници“ помиње се да су у Берлину 1677. године била три мајстора за израду перика, а 1716. већ је постојао читав еснаф власуљара.

Као годину рођења трајне ондулације треба сматрати 1906, када је немачки фризер Карл Неслер пред 80 својих колега из разних европских градова приказао свој изум. Године 1909. Карл Неслер је први пут употребио електрични апарат за прављење коврца. Тај његов апарат био је тежак свега 900 грама.

Нумизматика старих народа оставила нам је неку врсту „модног журнала“. Тако се на римском кованом новцу и медаљама виде портрети царица чије фризуре могу да нам послуже као илустрација за моду оног времена.

Још у 18. веку, фризери су покушавали да овладају тајном трајне ондулације. Дворски фризери стављали су одсечену косу навијену на кратке дрвене палице у кључалу воду којој су додавали разне тајне састојке. Косу су остављали у врелој води 2—3 часа.

Пошто би је осушили они су од тако добијених увојака правили перике и обично их посипали пудером. Свака дворска дама морала је да има бар три такве перике.

Стари народи придавали су велико значење боји косе. Још пре четири хиљаде година жене у старом Египту употребљавале су за бојење косе и данас познату кану. На острву Криту девојке су сматрале да је једино прна коса лепа. Насупрот њима Римљанке су сматрале да је најлепша плава коса а пошто су по природи углавном биле смеђе, бојиле су косу нарочитим препаратима.

У 15. и 16. веку Млечанке су се прославили захваљујући вештини да својој коси даду све нијансе риђе боје. Ту боју овековечио је на својим портретима Тицијан. Оту

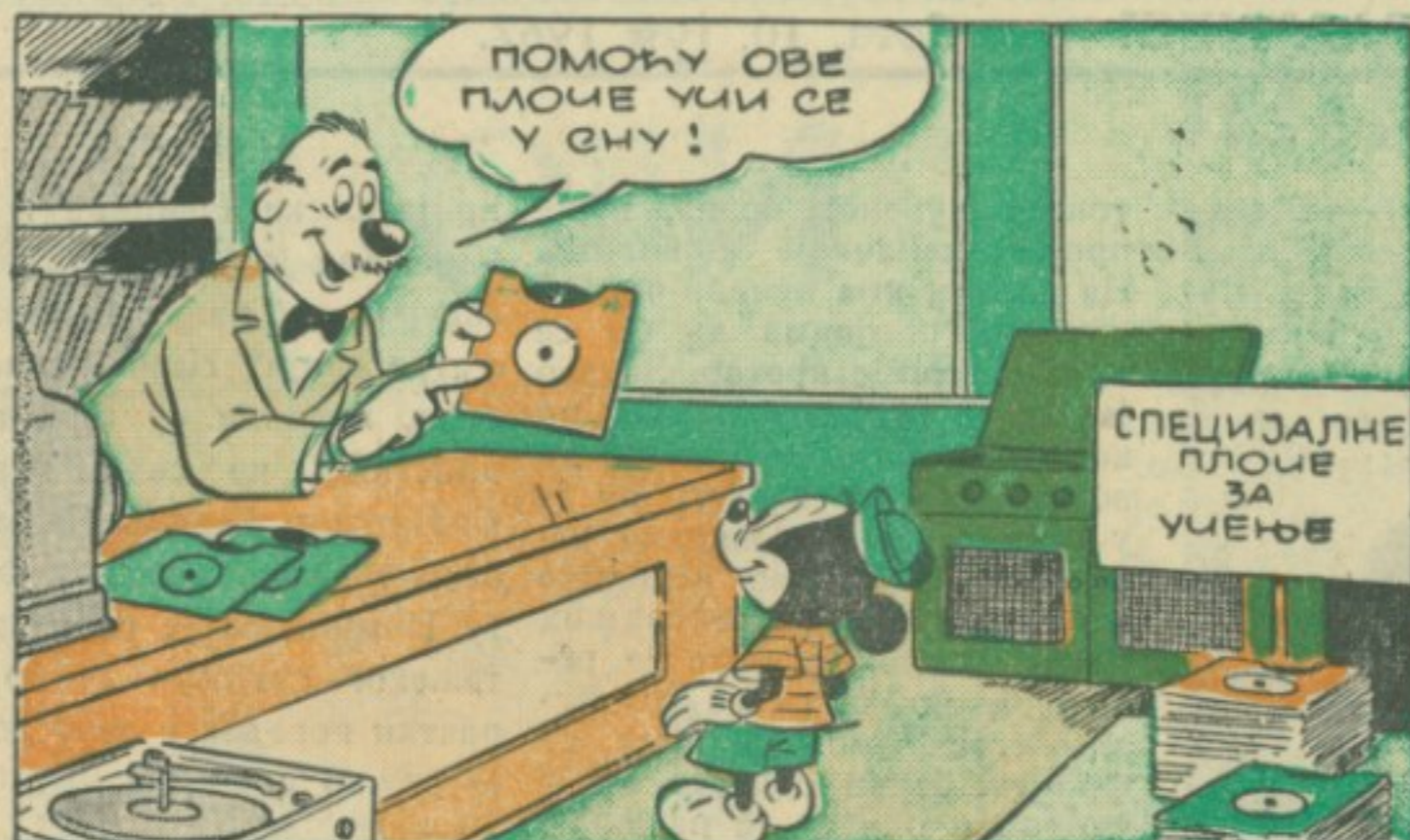
да је и настао израз „тицијанска коса“.

Царица Евгенија, жена Наполеона III, била је плавуша. Да би доказале своју оданост цару и двору, Францускиње су је у свему подражавале, чак и у боји косе. И тада је један париски фризер, неки Уго, открио једноставан начин белљења тамних власи... помоћу оксигена. Убрзо у париском „високом друштву“ више није било ниједне смеће и прикосе жене.

У старој Грчкој на фризуру се обраћала велика пажња. Грчке жене, по правилу, нису секле косу већ су је везивале у чвор или је на заштићеном причвршћивале машинском. „Антички чвор“ ушао је у историју женских фризура па и данас има своје присталице.

WALT
DISNEY

МИКИ

ЏОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

Један тигар - људождер залутао је у близину иогора филмске екипе "Мамут". Када је тигар окочио на слоние, маскоту екипе, Џони Хазард је дограбио пушку и ханишанио. Међутим, сериз се "случајно" саплела, придржала се за џонија и његов метак само је раниц тигра.

